

VAPAAEHTOISTYÖ SOINI MISSIOSSA

Marja-Terttu Akonniemi &

Minna Hirvilammi

Opinnäytetyö

Syksy 2015

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Pieksämäki

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja (AMK) Diakonissa

TIIVISTELMÄ

Akonniemi, Marja-Terttu & Hirvilammi, Minna. Vapaaehtoistyö Soini Missiossa. Piek-sämäki, syksy 2015, 72 s., 3 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, kirkonalan koulutusohjelma, sairaanhoitaja (AMK) dia-konissa.

Soini Missio oli lokakuussa 2013 järjestetty yhteiskristillinen seurakuntatapahtuma, jonka toteuttamisesta vastasivat Soinin evankelis-luterilainen seurakunta, Soinin Hel-luntaseurakunta ja Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunta ja näiden seurakuntien vapaaeh-toiset henkilöt. Tapahtumaa koordinoi ulkopuolinen järjestö, jolla on kokemusta suurta-pahtumien järjestämisestä Suomessa ja ulkomailla. Soini Mission tavoitteena oli välittää ”Kuninkaan kutsu” eli evankeliumi kaikille soinilaisille. Tapahtuman toteutuksessa va-paaehtoisilla seurakuntalaisilla oli merkittävä rooli.

Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää uusia näkökulmia seurakuntatyön kehittämiseksi Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa ja sen seurakunnissa. Kirkon strategioissa va-paaehtoistyö ja sen kehittäminen on keskeisellä sijalla ja niissä suositellaan etsimään uusia tapoja vastata tähän haasteeseen. Tutkimustehtävänä oli selvittää, kuinka seura-kuntalaisten kyvyt saatiin käyttöön Soini Missiossa ja miten vapaaehtoisten palvelun ja auttamisen halu voitaisiin ottaa huomioon seurakunnissa. Soini Missiossa seurakuntalai-set kantoivat merkittävää vastuuta toiminnan suunnittelusta, työryhmien toiminnasta ja tapahtuman toteuttamisesta yhdessä työntekijöiden kanssa. Opinnäytetyössä selvitettiin Soini Mission eri työryhmissä toimineiden seurakuntalaisten kokemuksia. Kyseessä oli laadullinen tutkimus, jossa tutkimusaineisto kerättiin puolistrukturoidulla kyselylomak-keella. Kyselylomakkeet lähetettiin kaikille niille työryhmien vetäjille, jotka eivät olleet seurakuntien työntekijöitä. Opinnäytetyön tutkimusosassa käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Tutkimustuloksissa nousi esille neljä pääluokkaa, jotka kuvaavat vapaaehtoisten kyky-jen käyttöä ja niihin vaikuttaneita tekijöitä. Vapaaehtoistehtävissä toimineet kutsuttiin eri tehtäviin useimmiten henkilökohtaisesti. Vapaaehtoisten tehtävä ja palvelupaikka selkiytyi yhteisten koulutustilaisuuksien ja kokoontumisten yhteydessä. Yhteisissä ko-koontumisissa tuettiin ja vahvistettiin seurakuntalaisten hengellistä elämää. Ajan kulu-essa kullekin löytyi hänen kykyjään vastannut tehtävä, johon hän saattoi sitoutua. Oman tehtävän löytymisessä sisäinen halu eli kutsumus oli tärkeä. Vapaaehtoisten työskente-lyssä sosiaalinen kanssakäyminen myös eri tavoin ajattelevien kesken nähtiin arvokkaana ja opittiin toisilta. Hengellisen elämän vahvistuminen ja vapaaehtoistyö liittyivät kiinteästi toisiinsa. Rukous ja keskinäinen yhteys olivat spiritualiteetin vahvistumisen tärkeimmät osa-alueet. Soini Missiossa pienten seurakuntien resurssit eli voimavarat yhdistettiin ja näin ihmisiä löytyi riittävästi myös vaativiinkin vapaaehtoistehtäviin. Tämän määräaikaisen tapahtuman aikana vapaaehtoiset saivat kertoa ideansa, maksimoida kykynsä, kantaa vastuuta ja lopulta iloita yhdessä tehdystä onnistuneesta tapah-tumasta.

Asiasanat: vapaaehtoistyö, kyvyt, seurakuntalainen

ABSTRACT

Akonniemi, Marja-Terttu and Hirvilammi, Minna

Voluntary work at the local ecumenical parish event called Soini Mission.

72 p., 5 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Autumn 2015.

Diaconal University of Applied Sciences. Degree Programme in Nursing, Option in Diaconal Nursing.

The principal aim of the study was to focus on seeing the potential of parishioners so that they could be engaged in voluntary work. Another aim was to show how the potential of parishioners and the willingness to serve could be better noticed in the future. The focus was in the experiences of voluntary workers who were team leaders in the event.

The study was a qualitative survey. The questionnaire was sent to 20 voluntary workers who were team leaders or had some responsibility in organizing the event. We studied the experiences of the volunteers in the event using a questionnaire. The questionnaire included eight open questions.

The results of this study indicated that the voluntary workers' capability could come into use if the vocation, the willingness to social co-operation and the spiritual support are noticed in the parishes. When the church supports the parishioners' spiritual life, people are more willing to engage their potential to use. Team leaders reported that volunteers had will and ability to work with everyone. The volunteers answered that the teamwork in that event worked out well. They were given training and support. Their spiritual life became stronger and different abilities came to the fore.

This may indicate that the volunteers are allowed to tell their ideas, show their abilities, take responsibility and rejoice together. The parishes could sometimes do things in different ways.

Key words: voluntary work, potential, parishioner

Sisällys

1 JOHDANTO	6
2 VAPAAEHTOISTYÖ JA OSALLISUUS SUOMEN EVANKELIS- LUTERILAISESSA KIRKOSSA	7
2.1 Kirkon strategioita ja julkaisuja	7
2.2 Vapaaehtoistyö diakoniassa.....	9
2.3 Kirkon maaseutulinjaukset	10
2.4 Yleinen ja yhteinen pappuus.....	11
2.5 Kristittyjen välinen yhteys.....	12
3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	14
3.1 Vapaaehtoistyön käsite	14
3.2 Vapaaehtoistyöhön liittyvät tutkimukset ja hankkeet	15
4 SOINI MISSIO	20
4.1 Soini Mission tausta	20
4.2 Vapaaehtoisten rekrytointi ja koulutus	21
4.3 Vapaaehtoistyö Soini Missiossa	22
4.4 Missiotapahtuma	24
5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET, TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ ...	25
6 TUTKIMUKSEN TAUSTAYHTEISÖT	26
6.1 Soinin evankelis-luterilainen seurakunta.....	26
6.2 Soinin helluntaiseurakunta	28
6.3 Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunta	29
7 TUTKIMUSPROSESSIN KUVAUS	31
7.1 Aineisto ja tutkimusmenetelmä	31
7.2 Aineiston analyysi ja tulkinta	32
7.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	35

8 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	37
8.1 Kutsuminen tehtävään	37
8.2 Oman palvelupaikan löytäminen.....	40
8.2.1 Koulutuksissa osaaminen esiin	40
8.2.2 Oma tehtävä	42
8.3 Sosiaalinen kanssakäyminen	46
8.4 Spiritualiteetin vahvistuminen.....	51
9 POHDINTA	55
9.1 Yhteinen tehtävä.....	55
9.2 Tulevaisuuden kirkko ja seurakunta.....	58
9.3 Oppimisprosessi	60
LÄHTEET.....	62
LIITE 1: Lista vapaaehtoisista	66
LIITE 2: Haastattelulomakkeen saatekirje.....	68
LIITE 3: Kyselylomake.....	69

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aihe ”Vapaaehtoistyö Soini Missiossa” liittyy Soinissa syksyllä 2013 järjestettyyn seurakuntatapahtumaan. Vapaaehtoisten seurakuntalaisten merkitys tapahtuman toteutuksessa oli poikkeuksellisen suuri, ja he kantoivat vastuuta vaativissa tehtävissä. Tapahtuma järjestettiin kolmen paikallisen seurakunnan voimavarat yhdistämällä. Yhteiskristillinen toiminta ei ole kirkkokuntien virallista ekumeenista toimintaa, vaan matalakirkollista allianssi-kristillisyyttä. Yhteyttä kristittyjen kesken jaetaan sosiaalisen ja kokemuksellisen ulottuvuuden kautta opillisia painotuksia häivyttäen. Pienellä paikkakunnalla ihmiset tuntevat toisensa, tekevät mielellään asioita yhdessä ja talkoohenki kukoistaa monilla elämäalueilla. Soinissa kokeiltiin hengellisen suur tapahtuman järjestämistä uudella tavalla. Soini Mission tavoitteena ei ollut kirkkoherra Esko Kallion mukaan muodostaa ”Missio-seurakuntaa”, vaan järjestää tapahtuma, jossa jokainen paikkakunnalla asuva voisi ”Kuulla kuninkaan kutsun”.

Opinnäytetyössä halusimme selvittää, kuinka seurakuntalaisten kyvyt saatiin käyttöön Soini Missiossa ja miten seurakuntalaisten palvelun ja auttamisen halu voitaisiin ottaa paremmin huomioon seurakunnissa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kehittämiskohteeksi vuosille 2008–2015 valittiin vapaaehtoistyö. Tulevaisuuden kirkossa ja seurakunnissa vapaaehtoiset eivät ole vain työntekijöiden ”apulaisia”, vaan työtovereita, jotka toteuttavat kristityn palvelutehtävää. Diakoniatyöntekijän yksi tehtävistä on kutsua, kannustaa ja ohjata ihmisiä huolehtimaan toisistaan. Yhteisen päämäärän saavuttaminen voi saada ihmiset unohtamaan itsekeskeisyyden ja oman edun tavoittelemisen. Vapaaehtoistyö on parhaimmillaan juuri tätä: unohdan omat tarpeeni ja suuntaan voimavarani toisten käyttöön.

Soinin seurakunnan kellotapulia vartioi Suomen ainoa vaivaisakka. Lähempänä pientä puukirkkoa on nälkävuosina kuolleiden muistomerkki ja pitkät rivit sankarihautoja. Saman kirkon alttarilta moni on lähtenyt siunattuna hengelliseen työhön lähelle ja kauas. Soinilaiset kokevat, että pientä pitäjää on koeteltu, mutta myös runsaasti siunattu.

2 VAPAAEHTOISTYÖ JA OSALLISUUS SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISESSA KIRKOSSA

2.1 Kirkon strategioita ja julkaisuja

Kirkossa ja seurakunnissa vapaaehtoistyö on ollut runsaasti esillä viime vuosina ja se nousee esille eri tavoin kirkon strategioissa ja selonteoissa. Suomalaisista noin 12 % osallistuu kirkon vapaaehtoistoimintaan vähintään kerran vuodessa. Kirkon olemuksen ytimeen kuuluu sen jäsenten keskinäinen yhteys, osallisuus ja yhteistyö. Osallisuus kattaa kaikki elämänalueet, niin hengellisen yhteyden kuin aineellisen jakamisen tasot. Kirkko 2020 -tulevaisuusselonteko käsittelee seurakuntalaisten osallisuutta monipuolisesti. Maallikkovastuu nähdään kirkon voimavarana, jossa monipuolisten osaajien asiantuntemusta ja työpanosta ei voi sivuuttaa. ”Kansainvälinen tarkastelu osoittaa, että maallikoille voidaan antaa monenlaista, sekä taloudellista että toiminnallista vastuuta kirkon työssä.” (Kirkkohallitus 2010a, 26–27.)

Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisussa ”Haastettu kirkko – Osallisuus, yhteisöllisyys ja usko” (2013) käsitellään ja pohditaan kirkon asemaa ympäröivän yhteiskunnan muuttuessa. Vaikka kirkko on säilyttänyt näkyvyytensä myös tiedotusvälineissä, monet tunnusluvut antavat aiheen kiinnittää huomiota sekä ”osallisuuden ja yhteisöllisyyden muutoksiin että kirkon uskoon ja oppiin” (Kirkon tutkimuskeskus 2013, 3). Suomalaisten identiteetti kristittyinä on muutoksessa ja vain kaksi viidestä alle 30-vuotiaasta katsoo olevansa kristitty. Kirkosta eronneiden lisäksi jo joka neljäs miettii tai on jo päättänyt erota kirkosta. Kirkko ei tutkimuksen mukaan ole enää läsnä elämän tärkeissä tapahtumissa, joskin erot pääkaupunkiseudun ja muun Suomen välillä ovat suuret. (Kirkon tutkimuskeskus 2013, 4.)

Lähetystyö on ollut eräs seurakuntien merkittävin vapaaehtoistoiminnan muoto ja siihen liittyvällä toiminnalla on vahva paikallinen ja yhteisöllinen luonne. Seurakuntien ja kirkon lähetysjärjestöjen yhteistyö on ollut tiivistä. Kirkon lähetysstrategian mukaan

seurakuntien ja lähetysjärjestöjen tulee vahvistaa yhteisöllisen ja paikallisen vapaaehtoistoiminnan käytäntöjä seurakunnissa. (Kirkkohallitus 2010, 3, 15.) Yhteisvastuukeräys on evankelis-luterilaisen kirkon vuosittain toteuttama suurkeräys, joka auttaa hädänalaisia Suomessa ja ulkomailla. Vuoden 2015 Yhteisvastuukeräyksen kotimainen kohde on ”Suurella sydämellä”-toiminta ja keräysvaroilla on tarkoitus rakentaa vapaaehtoisverkostoa Suomen seurakuntiin. Yhteisvastuukeräyksen käytännön toteuttajinakin on suuri joukko vapaaehtoisia, vuosittain noin 40 000 henkilöä (Yhteisvastuu 2015, 2; Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2015.)

Piispa Tapio Luoma (2011) on hahmotellut seurakuntalaisuuden ja vapaaehtoisuuden teologiaa. Hän opettaa, että seurakunta ”Kyriakee ekkleesia” tarkoittaa Herran uloskutsutuita. Seurakunta ei ole Luoman mukaan pohjimmiltaan mekanismi vaan organismi eli elävä järjestelmä. Seurakuntalaisen tehtävä ja paikka on ilmaistu Uuden Testamentin jakeissa:

Hän antoi seurakunnalle sekä apostolit että profeetat ja evankeliumin julistajat, sekä paimenet että opettajat, varustaakseen kaikki seurakunnan jäsenet palvelutyöhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen. (Ef. 4:11-12)

Meillä on saamamme armon mukaan erilaisia armolahjoja. Se, jolla on profetoimisen lahja, käyttäköön hän sitä sen mukaan kuin hänellä on uskoa. Palvelutehtävän saanut palvelkoon, opetustehtävän saanut opettakoon, rohkaisemisen lahjan saanut rohkaiskoon. (Room. 12:6-8)

Varhaisessa kirkossa ei tunneta jaottelua ”papit ja maallikot”, vaan koko seurakunta ja kaikki sen jäsenet toteuttavat Kristuksen antamaa tehtävää. Luoma opettaa, että palvelun halu tulee Jumalalta. Kun osallistutaan Jumalan työhön maailmassa sekä annetaan että saadaan myös itse. (Luoma 2011.)

Teemu Laajasalo kirjoittaa julkaisun Haastettu kirkko (2013) kommenttipuheenvuorossaan ”Passiiviset pääkaupunkilaiset kirkon haasteena” uudennlaisista mahdollisuuksista tavoittaa ihmisiä. Agricolan kirkko saatiin kahdessa vuodessa ”täyteen” toimintatapoja muuttamalla ja hän avaa muotoilemiensa teesien

”totuudellisuus, ihmisistä kiinnostuminen ja tekeminen”-sisältöjä. Totuudellisuus tarkoittaa uskottavuutta eli että ollaan tosissamme sanoman kanssa. Jumalaa ei sovi siivota julistuksesta ja toiminnasta pois. Kiinnostus ihmisistä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi vapaaehtoisia kutsutaan vain silloin, kun heitä aidosti tarvitaan. ”Ihmisillä pitää olla aito osallisuuden kokemus”. Tekemisen taso tarkoittaa Laajasalon mukaan sitä, että suunnittelun sijaan tartutaan tehtäviin vaikkapa ottamalla aktiivisesti yhteyttä seurakuntalaisiin. Tässä auttaa kattava ”asiakasrekisteri”, jonne jokaisen kirkon jäsenen ja perheen elämäntapahtumat on kirjattuna jopa vuosisatojen taakse ulottuvalla perspektiivillä. Laajasalon mukaan kirkon näkyvyys on mittava ja kristillisyyden vahvasti läsnä yhteiskunnassa. Kirkkoon kuuluu edelleen miljoonia jäseniä. (Kirkon tutkimuskeskus 2013, 55–60.)

2.2 Vapaaehtoistyö diakoniassa

Opinnäytetyömme liittyy seurakunnan ja kirkon toimintaympäristössä tapahtuvaan auttamiseen ja palveluun niin, että seurakuntalaiset yksilölliset kyvyt tulevat käyttöön eri tavoin. Kirkon strategian mukaan vapaaehtoistoiminnassa olevat ”lähtevät palvelemaan Jumalan maailmaa” ja kohtaamaan niitä ihmisiä, jotka tarvitsevat apua ja palvelemista. (Oravasaari 2012, 3.)

Kirkkolain mukaan Sanan julistuksen ja sakramenttien jakamisen lisäksi lähimmäisenrakkaus ja kristillisen sanoman levittäminen sisältyvät kirkon perustehtävään (Kirkkolaki 1993). Kirkkojärjestyksen mukaisesti seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa eli kristilliseen rakkauteen perustuvaa avun antamista erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei tavoiteta muulla tavoin. Seurakunnissa tulee kirkkojärjestyksen mukaan olla vähintään yksi diakonian virka. (Kirkkojärjestys 1993.) Kristillisen ihmiskäsityksen lisäksi diakoniatyön arvoja ovat välittäminen, luottamus, yhteisöllisyys ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Diakoniatyön ydinosamaisalueita ovat hengellisen työn osaaminen, diakoninen asiakastyön

osaaminen, organisaatio- ja kehittämisosaaminen sekä yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen (Kirkkohallitus 2010b). Seurakunnan vapaaehtoistoimintaan kytkeytyvät tehtävät sisältyvät tässä luokittelussa viimeksi mainitun ydinosamisalueen sisälle. Suurimpien seurakuntien vapaaehtoistoinnista vastaava työntekijä on usein sijoitettu diakoniatyöhön (Oravasaari 2008, 81). Diakoniatyöntekijän tärkeä tehtäväkenttä on kutsua, kannustaa ja ohjata ihmisiä huolehtimaan toisistaan. Diakoniatyöntekijä toimii yhteistyössä seurakunnan eri työmuotojen kanssa sekä seurakunnan ja kirkon edustajana eri yhteistyöverkostoissa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonista vapaaehtoistyötä esitellään sen internetsivuilla laajasti. Seurakunnissa tehdään diakoniatyötä kymmenien tuhansien vapaaehtoisten seurakuntalaisten voimin ja tavat auttaa ja toimia ovat moninaisia. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.).

2.3 Kirkon maaseutulinjaukset

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon maaseutulinjaukset on kirjattu Kirkkohallituksen julkaisuun ”Lähiseurakunta – maaseudun henki ja elämä” (2015). Linjausten mukaan yhteiskunnan muutokset tulevat vaikuttamaan yhä voimakkaammin maaseutuun ja siellä asuviin ihmisiin. Yhteiskunnallisten palveluiden arvellaan vähenevän maaseuduilta. Maaseutua kohtaavissa muutoksissa kirkon tulisi pysyä ihmisten rinnalla ja säilyttää olemassaolonsa myös harvaan asutuilla seuduilla. Seurakuntien rooli paikallisyhteisönä on tulevaisuudessa yhä tärkeämpi juuri maaseudulla. (Kirkkohallitus 2015, 10.) Uhkakuvien rinnalla maaseutu nähdään myös voimavarana ja mahdollisuuksien tarjoajana. Maaseutumaisen asuinympäristön vahvuuksia ovat vielä elinvoimaisina vaikuttavat vieraanvaraisuus, talkoohenki, keskinäinen huolenpito ja eri-ikäisten ihmisten välinen vuorovaikutus. ”Vaikeiden yhteiskunnallisten haasteiden keskellä on tarpeellista palata hengellisen ytimen yhteyteen” (Kirkkohallitus 2015, 10–13). Seurakuntalaisen tulisi saada kokea yhteyttä seurakuntaansa ja voida osallistua sen toimintaan. Jokaisen Suomessa asuvan tulisi kyseisen linjauksen mukaan saada kuulla evankeliumia ja saada tukea hengellisen elämänsä rakentamiseen. Linjauksen mukaan

”kumppanuuteen, yhteisöllisyyteen ja vapaaehtoistoimintaan perustuvia toimintatapoja on etsittävä, kokeiltava ja kehitettävä” ja vapaaehtoisista on pidettävä hyvää huolta. (Kirkkohallitus 2015, 13–18.)

2.4 Yleinen ja yhteinen pappeus

Yhteisellä ja yleisellä pappeudella tarkoitetaan kristityn kuulumista ”kuninkaalliseen papistoon” ja Jumalan valittuun kansaan (1 Piet. 2:5; Ilm.1:6). Jokainen kristitty saa kasteessa vihkimyksen yhteiseen pappeuteen. Kristityt uhraavat itsensä palveluun Kristuksen esimerkin avulla. He ovat näin Kristuksen todistajia. Erityisellä pappeudella evankelis-luterilaisessa kirkossa tarkoitetaan papiksi vihkimistä. (Jussila, Oinonen, Unkuri & Vatanen 2004, 403.)

Yleinen pappeus pohjautuu Kristuksen pappeuteen. Kristuksen pappeus ei ole minkään erityisryhmän etuoikeus, vaan kuuluu kaikille kastetuille (Zitting 2009, 44–46). Evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuksen mukaan kaste liittyy ihmisen yhteyteen seurakunnassa ja osallistuminen hengelliseen elämään tukee tätä yhteyttä (Häkkinen 2010, 130). Kastetut kristityt on lähetetty olemaan Kristuksen pappeina maailmassa. Yleisen pappeuden tehtäviin kuuluu palvella Jeesusta, kuten hän palveli ihmisiä. Henkilökohtaiset papilliset tehtävät määräytyvät oman elinpiirin ja erillisten Pyhän Hengen lahjojen mukaan. Tehtävät ovat usein kirkko-organisaation ulkopuolella. Tehtävät ovat henkilökohtaisia hyvin moninaisia. Vaikka tehtävät ja niistä vastuun ottaminen ovat henkilökohtaisia, Jumalan kansan pappeus on silti yksi. Jumala kutsuu koko kirkon pappeuteen kirkon sisällä sekä maailmassa toteutuvan pappeuden avulla (Zitting 2009, 44–46.)

Yleinen pappeus edellyttää jokaisen seurakuntalaisen oikeutta täysivaltaisena jäsenenä toimia yhteisön parhaaksi. Seurakunta arvostaa sen jäseniä. Seurakunnan jäsenet

toimivat kuin Kristuksen ruumis; jokainen jäsen on tärkeä ja jokaisella on tehtävä. Kristittyinä elämisen malliin kuuluu aktiivinen osallistuminen seurakunnan toimintaan. Suurin osa seurakunnan jäsenistä eivät kykene samaistumaan yhteisen pappeuden tehtävään. Jokainen seurakunnan jäsen voi toteuttaa yleisen pappeuden tehtävää omasta kutsumuksestaan. Jokaiselle löytyy oma tehtävä ja yleisen pappeuden käsitteen mukaisesti kaikki tehtävät ovat tasa-arvoisia. Kristitty voi toteuttaa kutsumustaan kodissaan, työssään ja yhteisissä tapahtumissa. (Häkkinen 2010, 130–131.)

2.5 Kristittyjen välinen yhteys

”Kristus perusti yhden kirkon, mutta se on ihmisen syntisyyden tähden pirstoutunut ja hajautunut” (Jussila ym. 2004, 60–61). Kristuksen kirkko oli lähes 1000 vuotta yhtenäinen, mutta sen jälkeen se on opillisten erimielisyyksien vuoksi jatkanut hajaantumistaan. Ekumenialla tarkoitetaan kirkkojen välisiä yhteyspyrkimyksiä. Kirkon keskeiset ekumeeniset ongelmat liittyvät kasteen, ehtoollisen ja kirkon viran erilaisiin tulkintoihin. (Jussila ym. 2004, 60—61.)

Yksittäisten kirkkokuntien tunnustuksista ei käytetä termiä uskontunnustus (credo), vaan confessio eli tunnustus, joita ovat esimerkiksi luterilainen Augsburgin tunnustus eli Confessio Augustana (CA) tai reformoitu Westminsterin tunnustus (Westminster Confession of Faith). Tunnustus kuuluu kirkkokunnalle, johon se sitoutuu ja jossa on esitetty kyseisen kirkkokunnan uskonkohdat ja opilliset painotukset. (McGrath 2012, 36.) Kristus on yksi ja jakamaton ja sitä vastaa yksi ja jakamaton kirkko, koska yhden pään alla ei voi olla montaa ruumista. Kristikunnan alusta saakka on esiintynyt näkemys- ja painotuseroja ja kristillinen usko on saanut erilaisissa kulttuuri- ja kieliympäristöissä erilaisia uskon ilmenemisen muotoja. Kristillinen usko on levinnyt ympäri maailman eri kulttuuriympäristöihin ja jo Uudessa testamentissa voidaan havaita ongelmia vallitseviin kulttuurieroihin liittyen. (Pihkala 2009, 199–200.)

Konservatiivinen hengellinen yhteiskristillisuus tarkoittaa toimintaa, jossa tunnustuskuntien välistä yhteistyötä ei kutsuta ekumeniaksi. Tässä toiminnassa mukana olevat liikkeet katsovat kristittyjen yhteyden ilmenevän ennen muuta henkilökohtaisessa hurskauselämässä kuin rakenteissa ja opeissa. Näissä yhteyksissä puhutaan hengellisestä yhteydestä, ei opillisesta yhteiskristillisyydestä. Edellä mainitun allianssi-kristillisyyden edustaja on esimerkiksi vuonna 1951 perustettu Campus Crusade for Christ-järjestö. Yhteiskristillisten liikkeiden taustalla on huoli kirkkojen ja Kirkkojen Maailmanneuvoston maallistumisesta. Liikkeissä ajatellaan, että oppikeskusteluiden sijaan tarvittaisiin rukousta, elävää kristillisyyttä ja ehkä karismaattista toimintaa. Virallisen ekumenian taholta kritiikki yhteiskristillistä toimintaa kohtaan nousee siitä, että opillisuuden välttäminen tekee liikkeistä sisäisesti hajanaisia ja sakramentaalinen ajattelutapa on niille yleisesti ottaen vieras (Saarinen 1994, 197). Soini Mission ulkopuolinen yhteistyötaho oli Missio Europe, joka on perustettu vuonna 1991. Sen kansainvälinen toiminta on käynnistynyt edellä mainitun Campus Crusade for Christ-järjestön globaalien johdon alaisena osana maailmanlaajuisia toimintaa. Järjestö toteuttaa suurtahtumia Suomessa ja Euroopassa yhteistyössä paikallisten seurakuntien ja kristittyjen kanssa. (Missio Europe 2013a.)

Suomen evankelis-luterilaisten seurakuntien elämässä yhteiskristillinen näkökulma tuli tutkimuksissa vain välillisesti esille. Pilvi Juvosen opinnäytetyössä (2010) oli tarkasteltu vapaaehtoistyötä Järvenpään seurakunnan nuorten aikuisten toiminnan yhteydessä. Opinnäytetyötä varten tehtyjen haastattelujen mukaan nuoret aikuiset ovat kiinnostuneita yhteiskristillisestä toiminnasta, koska heillä on halu kuulua osaksi suurempaa kokonaisuutta ja maailmanlaajuisia kirkkoa. Tutkimuksen mukaan ”yhteys ja toisesta välittäminen” kasvavat yhteistyön kautta, pelkojen ja raja-aitojen toivotaan kaatuvan. Yhteiskristillisyyteen liittyvät haasteet tunnistettiin ja yhteistyön toimivuuden kannalta nähtiin tärkeäksi, että ”itsellä on selkeä kristillinen identiteetti”. Tutkimuksessa haastatellut nuoret aikuiset ajattelevat, että ”Kristuksen seurakunnassa ei ole rajoja” ja sitä kautta kristittyjen yhteinen toiminta vahvistaa nuorten osallisuutta paitsi omassa seurakunnassa, myös laajemmassa yhteydessä (Juvonen 2010, 56–57).

3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

3.1 Vapaaehtoistyön käsite

Vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan palkkiotta tehtävää työtä toisten hyväksi. Toiminta on usein johonkin organisaatioon sidottua. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa vapaaehtoisia toimii kaikilla kirkon työaloilla. Vapaaehtoiset voivat palvella jumalanpalveluksen eri tehtävissä, diakonia- ja nuorisotyössä, musiikkitoiminnassa, lapsityössä ja sielunhoidossa. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen on kirkon tärkeä painopistealue. Vapaaehtoistoimintaan liittyy läheisesti sitoutumisen ja osallisuuden käsitteet. (Jussila, Oinonen, Unkuri & Vatanen 2004, 395.)

Heikki ja Kirsi Hiilamo määrittelevät kirjassaan ”Lähimmäisyyden perusteet” (2007) vapaaehtoistyön. Vapaaehtoistyö on kollektiivista auttamista, jonka tarkoituksena on ennaltaehkäistä sosiaalista syrjäytymistä ja luoda sosiaalista pääomaa. Sosiaalisen pääoman tarkoitus on auttaa ihmisiä luomaan ryhmiä ja verkostoja ja samalla sopimaan yhteisistä normeista ja tavoitteista. Uskonnollisilla yhteisöillä on perinteitä, jotka edistävät kollektiivista auttamista ja yhteisöllisyyttä. Vapaaehtoistyö on yksilön omasta halusta lähtevää ihmisten välistä toimintaa. Vapaaehtoistyön periaatteisiin kuuluu tasa-arvoinen toiminta toisten parhaaksi, myös yksinkertainen halu auttaa ja palvella lähimmäistä jokaisessa elämäntilanteessa. Vapaaehtoistyö on työskentelyä, joka tapahtuu muiden kuin perheenjäsenten tai lähisukulaisten hyväksi. Työ on palkatonta ja usein järjestäytyntä. (Hiilamo & Hiilamo 2007, 110–111;116–117.)

Seurakunnan vapaaehtoistyö edellyttää jäseniltään keskinäistä luottamusta ja sitoutumista yhteisiin arvoihin. Työ antaa tekijälleen myös kokemuksia

kumppanuudesta ja sosiaalisuudesta. Vapaaehtoistyöhön osallistuja kokee myös vastavuoroisuutta. Työn on todettu edistävän itsetunnon lisääntymistä ja terveyttä. Aktiivinen vapaaehtoistyökijä vaikuttaa omalla hyvällä toiminnallaan myös yhteiskunnallisesti. (Hiilamo & Hiilamo 2007, 119.)

3.2 Vapaaehtoistyöhön liittyvät tutkimukset ja hankkeet

Vapaaehtoistyötä ja osallisuutta yhteiskunnan eri toimialoilla on tutkittu paljon. Hoitotyön koulutusalojen tutkimukset painottuvat vanhusväestön hyvinvointia tukevaan vapaaehtoistoimintaan ja kolmannen sektorin mahdollisuuksiin esimerkiksi eri vammaisryhmien parissa tehtävässä työssä. Opinnäytetyötämme varten olemme perehtyneet lähinnä kirkon alan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen vapaaehtoistyötä käsitteleviin tutkimuksiin ja opinnäytetöihin.

Päivi Thitzin väitöskirja (2013) ja sen pohjalta laaditut artikkelit liittyvät yhteisöllisyyteen ja seurakuntalaisten osallisuuteen Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Tutkimus kohdistui maaseutu-seurakuntien kysymyksiin ja siten soveltuvat tämän opinnäytetyön linjauksiin. Tutkimus nostaa esille teemat: ”Miten kirkossa ja seurakunnissa puhutaan yhteisöllisyydestä ja osallisuudesta ja millaista osallisuutta tämä puhe seurakuntalaiselle tarjoaa” (Thitz 2013, 90). Tutkimuksen mukaan maaseudun seurakunnan yhteisöllisyyden perusta rakentuu sosiaalisen ja hengellisen ulottuvuuden kautta. Seurakuntalaisten osallisuuden vahvistaminen edellyttää työntekijöiltä rohkeutta ja avointa vuorovaikutusta seurakuntalaisten kanssa. Seurakunnan toimintaan osallistumisen kautta rakentuu myös yhteisön sitoutuminen. Yhteisö rakentaa sitoutumista sosiaalisen kanssakäymisen, uskonnollisten merkitysten ja jäsenten huolenpidon avulla. Se luo ympärilleen positiivisen ilmapiirin, mikä vahvistaa yhteisöön kuulumisen ja vastuun kantamisen. (Thitz 2013, 86.) Kirkossa vallitseva puhetapa seurakuntalaisista työn kohteina muuttuu tutkimuksen mukaan hitaasti. Tutkimus nostaa esille puhetavan ja käytännön toiminnan välisen ristiriidan ja puhetapa pitää yllä perinteistä työntekijäkeskeistä ajattelutapaa seurakunnissa. Tutkimuksen mukaan yhteisöllisyys vaatii kehittyäkseen siirtymistä yksittäisen

työntekijän näkökulmasta laajempaan kehittämisenäkökulmaan. Vapaaehtoisten tai maalikkojen ottaminen toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun aiheuttaa käytännössä aina ristiriitoja. Haasteita ovat työntekijän ja seurakuntalaisen perinteiset käsityksen toimintamalleista, työntekijän asiantuntijaroolin korostaminen, tehtävänjako ja roolien epäselvyys. Tavoitteena olisi työntekijän ja seurakuntalaisen välinen kumppanuus, jossa seurakuntalainen asettuu työntekijän rinnalle seurakuntaa rakentamaan. Toiminta jää usein kuitenkin toteuttamatta ja määräaikaiseksi eikä seurakunnan organisaation perustoiminnaksi. Uudistamiseen tähtäävä muutos oli pysyvää, jos se seurakunnan kannalta pidettiin arvokkaana ja välttämättömänä. (Thitz 2013, 79–80, 89.)

Osallistumisella tarkoitetaan toisen järjestämässä tilaisuudessa olemista, mutta osallisuus on laajempi ja vahvempi omakohtainen sitoutuminen. Osallisuus kehittyy alhaalta ylöspäin ja on yksilöstä tai yhteisöstä lähtevä toiminnallinen prosessi. Yhteisön elämä ja yhteen kuuluminen on osa osallisuutta. (Thitz 2013, 29.) Käsitteessä osallisuus ei ole osallistumiseen liittyvää vallankäytön sävyä, vaan se kuvaa työntekijän rinnalla kulkemisen taitoa. (Thitz 2013, 101.) Lisäämällä avoimuutta ja vuorovaikutusta työntekijöiden ja seurakuntalaisten välillä kirkko voi saavuttaa yhteisön. Seurakunnan jäsenet toivovat saavansa käyttää omia lahjojaan ja kykyään toiminnassa. He haluavat suunnitella ja toteuttaa toimintaa yhteisen seurakunnan ja yhteisön parhaaksi. (Thitz 2013, 97.) Kirkon haasteena ja samalla mahdollisuutena on yhteisön saavuttama aito vuorovaikutus. Aidossa vuorovaikutuksessa ei vältetä ristiriitoja eikä vaikeita haasteita. (Thitz 2013, 99.)

Tomi Oravasaaren Pro gradu -tutkielmassa ”Työtä riittää kaikille” (2008) tarkasteltiin seurakuntien vapaaehtoistoiminnan tulevaisuudenkuvia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategioissa vuosina 1962–2007. Lisäksi työssä selvitettiin seurakuntien työntekijöiden tulevaisuudenkuvia kirkossa. Seurakuntien yleisimpiä vapaaehtoistyön muotoja ovat kuorotoiminta, yhteiskunnallinen tukitoiminta, lapsi- ja nuorisotyö sekä isoistoiminta (Oravasaari 2008, 40). Työntekijöiden taholta vapaaehtoistoiminta koetaan tarpeelliseksi ja toivottavaksi, mutta myös haasteelliseksi. Kirkon strategioista esimerkiksi työnjakolinjaukset tai konkreettiset tavoitteet vapaaehtoistoiminnan osalta puuttuvat. (Oravasaari, 2008, 79–80.) Vähenevien resurssien myötä vapaaehtoistoiminta ei tulevaisuudessa olisi erillinen työmuoto, vaan tapa tehdä seurakuntatyötä ja elää seurakuntalaisena. (Oravasaari 2008, 88–87).

Kirkon Tutkimuskeskuksen ”Kyvyt käyttöön” -vapaaehtoistoiminnan kehittämishankkeen raportti on evankelis-luterilaisen kirkon ”Meidän kirkko”-strategiaan liittyvä tutkimushanke. Kun strategia laadittiin, nähtiin kirkko vuonna 2015 paikaksi, jossa ”ihmiset kuulevat Jumalan äänen, löytävät vastauksia kysymyksiinsä ja lähtevät palvelemaan Jumalan maailmaa” (Oravasaari 2012, 3). Strategian mukaan kirkon rakenteiden tulisi palvella sellaista toimintaa, jossa vapaaehtoisten toimintamahdolliset ja vastuun kantaminen olisi suurta ja seurakuntiin sitouttavaa. Tutkimuksen mukaan seurakunnissa on vapaaehtoistoimintaa, koska ”seurakunnan perusolemukseen kuuluu seurakuntalaisten osallistuminen. Vapaaehtoistoiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä ja kutsuu ihmisiä mukaan. Vapaaehtoisena toimiminen kasvattaa ihmistä ja antaa merkitystä hänen elämäänsä” (Oravasaari 2012, 45). Vapaaehtoisena toimiva seurakuntalainen elää ja tekee todeksi seurakunnalle tärkeitä arvoja ja vapaaehtoistyö voi antaa kanavan elää todeksi kristityn vastuuta yhteisistä asioista. Vapaaehtoistoiminnan koordinointi seurakunnan eri työalojen sisällä ei ole hyvällä tasolla ja vapaaehtoisten vaihtoa eri työalojen välillä suositellaan lisättävän. Seurakuntalaiset osallistuivat eniten yksittäisten tapahtumien ja keräysten suunnitteluun, vähiten he olivat mukana jumalanpalvelusten suunnittelussa. Vapaaehtoistoiminta edellyttää perehdytystä, koulutusta ja tukea tehtävästä riippuen. Vapaaehtoistoimintaan liittyvät ongelmat ovat vähäisempiä kuin niiden antama hyöty. Jokaisen seurakuntalaisen tulisi voida tuoda kykynsä yhteiseen käyttöön. (Oravasaari 2012, 44–48.)

Vesa-Tapio Palokangas on tehnyt Pro gradu –tutkielman ”Kirkkokuorolaisena seurakunnan vapaaehtoistyössä” (2012). Kyseessä on narratiivinen elämäkertatutkimus, jossa kuvataan utajärveläisen avioparin kirkkokuoroharrastusta ja sen merkitystä heidän elämäntarinansa kautta. Tutkimuksessa nousi esille neljä merkittävää lähtökohtaa seurakunnalliseen vapaaehtoistoimintaan: kirkkokuoro harrastuksena, oppimispaikkana, sosiaalisena toimintana ja henkilökohtaisen uskonelämän hoitamistapana. Seurakunnassa toimiminen voidaan nähdä tämän tutkimuksen perusteella myös harrastuksena. (Palokangas 2012, 2.)

Lahden ammattikorkeakoulun matkailun laitokselle tehdyn opinnäytetyön aihe oli

”Vapaaehtoiset tapahtumissa, motivaatio ja sitoutuminen”. Opinnäytetyö käsittelee vapaaehtoistyötä Lahden suurissa kansainvälisissä urheilutapahtumissa. Opinnäytetyössä nousi esille samoja kysymyksiä kuin seurakunnallisen toiminnan alueella: toisaalta vapaaehtoiset ovat hyvin motivoituneita tehtäviinsä, kuitenkin järjestäjien huolena on jatkuvuuden turvaaminen ja sitoutuminen jatkossakin. Perehdyttäminen, ryhmäyttäminen ja palkitsemisen varmistaminen nähtiin tärkeinä tekijöinä vapaaehtoistyön onnistumisessa (Nikkari & Nissi 2010, 2).

Maija Hietaniemen opinnäytetyö ”Alavuden seurakunnan vapaaehtoistyön kehittäminen” (2012) liittyi kehittämishankkeeseen, jonka aikana kehitettiin seurakunnan vapaaehtoistyön organisointia. Vapaaehtoistyön kehittämisalueita olivat tiedotus, rekrytointi, vapaaehtoisten koulutus ja rekisteröinti. Vapaaehtoistyöstä muodostui Alavuden seurakuntaan pysyvä rakenne sisältäen verkkosivut, vapaaehtoistyön vastuuryhmän ja vapaaehtoispankin. Vapaaehtoistyön toimintaryhmä ja osa-aikainen työntekijä vastaavat vapaaehtoistyön organisoinnista. Seurakunnan vapaaehtoispankkiin on rekisteröitynyt yli 200 seurakuntalaista. (Hietaniemi 2012, 3.)

Herätysliikkeillä ja lähetysjärjestöillä on pitkät perinteet hengellisten kesäjuhlien järjestämisessä eri puolilla Suomea. Järjestö ja paikallisseurakunta toimivat yhdessä suur tapahtuman toteuttamiseksi. Terhikki Murtoon (2014) opinnäytetyö käsittelee valtakunnallisten Evankeliumijuhlien (SLEY) lastentapahtuman talkootyön organisointia vuoden 2014 kesäjuhlilla Lahdessa. ”Talkootyö on vapaaehtoistyön muoto, jota määrittää lyhytkestoisuus” (Murtoo 2014, 2). Talkootyön organisoinnin ja onnistumisen edellytyksinä nähtiin osaavat ihmiset ja positiivinen ilmapiiri. Keskeiset resurssit talkootyössä olivat ihmiset, aika ja resurssien hallinta. Suurin haaste talkootyön organisoinnissa oli tiedonkulun, lähinnä tiedon tavoitettavuuden kysymykset. (Murtoo 2014, 2.)

Vapari-hanke (2012) oli Aalto-yliopiston, Laurea-ammattikorkeakoulun ja Etelä-Suomessa toimivien yksityisten hoivayritysten kumppanuushanke, jossa tutkittiin vapaaehtoistyön mahdollisuuksia ja kumppanuus-yhteistyötä yksityisissä hoivakodeissa. Vapaaehtoistoimintaa tarkasteltiin kolmen tason kautta, jotka olivat ”palkaton palvelutyö, kansalaisyhteiskunnan näkökulma ja hyödyllinen vapaa-aika”. (Oravasaari & Järvensivu 2012, 25) Toisen ihmisen auttamisesta saatu hyvä mieli nähtiin tärkeäksi,

myös sosiaalisuuden kaipuu ja eläkkeellä oleville työn jättämän aukon täyttäminen olivat tärkeitä syitä osallistua vapaaehtoistyöhön. Raportin mukaan vapaaehtoistyö ei voi korvata palkatun työvoiman työpanosta ja työaika. (Oravasaari & Järvensivu 2012, 20–28, 34). Rekrytoinnin kanavina nostetaan esille sosiaaliset verkostot, paikallislehdet ja internet-kotisivut. Vapaaehtoisten etsinnässä suositellaan mieluummin puhuttavan vapaaehtoistoiminnasta kuin vapaaehtoistyöstä. (Oravasaari & Järvensivu 2012, 81.)

4 SOINI MISSIO

4.1 Soini Mission tausta

Soini Missio oli Soinissa lokakuussa 2013 järjestetty yhteiskristillinen seurakuntatapahtuma, jonka toteuttamisesta vastasi Soinin evankelis-luterilainen seurakunta, Soinin Helluntaiseurakunta ja Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunta. Tapahtuman nimi ”Soini Missio” kirjoitetaan suurilla alkukirjaimilla erikseen kirjoitettuna (myöhemmin myös Missio). Tapahtuman teemanimi oli ”Kuule Kuninkaan kutsu” ja tapahtuman tavoitteena oli, että jokainen soinilainen kuulisi evankeliumin Mission kautta (Akonniemi Juha, henkilökohtainen tiedonanto 1.11.2014). Missiotapahtumaa varten seurakunnilla ei ollut budjetoituja varoja, vaan arvioitu 10 000 euron rahoitus päätettiin hankkia vapaaehtoisten toimesta. Seurakuntien edustajat olivat sopineet, että jos keräystulot eivät riitä, mahdolliset kulut jaetaan tasan kolmen seurakunnan kesken. Kirkkoherra Esko Kallion mielestä tärkein valmistelutyö tavoitteisiin pääsemiseksi oli rukous. (Kallio Esko, henkilökohtainen tiedonanto, 20.11.2014.)

Mission suunnittelutyö alkoi keväällä 2012, jolloin seurakuntien pastorit kokoontuivat yhdessä idean äärelle. Halukkuutta tapahtuman järjestämiseksi oli, mutta tiedostettiin, ettei yksikään seurakunta kykenisi järjestämään tapahtumaa yksin vähäisten resurssien vuoksi. Alkuvaiheessa seurakuntien pastorit johtivat Mission suunnitteluprosessia, myöhemmin tapahtumalle valittiin pääsihteeri koordinoimaan tapahtuman eri osaluokkia ja toimimaan yhdyshenkilönä Missio Europen kouluttajiin. Pääsihteeri kuului johtoryhmään seurakuntien pastoreitten kanssa. Mission suunnittelukokouksista on pääsihteerin muistiinpanoja elokuulta 2012 alkaen. (Akonniemi Juha, henkilökohtainen tiedonanto, 1.11.2014; Soini Missio -muistiot 2012–2013.)

4.2 Vapaaehtoisten rekrytointi ja koulutus

Soini Mission ulkopuolinen yhteistyötaho oli Mission Europe, jonka työntekijä valmensi ja koulutti vapaaehtoiset ja toi ulkopuolisen näkökulman ja osaamista mission suunnittelutyöhön. Yhteistyöjärjestön edustaja kuvaa rooliaan ”toimia valmentajana, jotta seurakunta ja tapahtuman rakentajat eli seurakuntalaiset voisivat antaa parhaansa” (Niemeläinen Seppo, henkilökohtainen tiedonanto, 12.11.2014). Kyseinen järjestö toteuttaa suurmissioita Suomessa ja ulkomailla. Niemeläinen (2014) kuvasi missiota opinnäytetyötämme varten näin: ”Soini Missiossa otettiin käyttöön sama missiorakenne, jota käytetään myös suurmissioissa ympäri maailmaa. Missioiden ideana on aina ollut koko seurakunnan varustaminen ja lähettäminen tavoittamaan paikkakunnan ihmisiä evankeliumin sanomalla. Tärkeä tiedottamisen ja tavoittamisen väline oli Missio-lehti”. Missio Europen kolmiportainen toimintatapa sisältää tasot valmistelu, evankeliumin kertominen ja seurakuntalaisten juurruttaminen. (Niemeläinen Seppo, 2014, henkilökohtainen tiedonanto 12.11.2014.)

Vapaaehtoisten rekrytointi tapahtui eri tavoin. Mission tapahtumat ja käytännön järjestelyt jaettiin työryhmien eli tiimien vastuulle. Työryhmien vetäjiksi pyrittiin rekrytoimaan henkilöitä, joilla oli kokemusta vapaaehtoistyöstä ja halukkuutta kantaa vastuuta. Jokaisen työryhmän vetäjän tehtävänä oli kutsua tarvittava määrä vapaaehtoisia omaa vastuualuettaan varten. Työryhmien vetäjille annettiin vapaus toteuttaa oman vastuualueensa toiminta yhdessä työryhmänsä kanssa omien ideoittensa pohjalta. Tavoitteena oli saada jokaiseen tiimiin osallistujia eri seurakunnista. Suunnittelukokouksista ja koulutuksista ilmoitettiin seurakuntien kirkollisissa ilmoituksissa ja niihin kutsuttiin ihmisiä myös henkilökohtaisten kontaktien kautta. Paikallislehdissä oli ennakkokirjoituksia hankkeen etenemisestä ja niillä pyrittiin aktivoimaan vapaaehtoisia vastuunkantoon. Tiimien muodostumisessa käytettiin seurakuntalaisten omia verkostoja, joiden kautta saatiin henkilöiden yhteystietoja. (Soini Missio -muistiot 2012–2013; Leikkari Arto, henkilökohtainen tiedonanto, 1.3.2015.)

Missio Europen työntekijät kouluttivat ja valmensivat vapaaehtoisia ja seurakuntien työntekijöitä tapahtumaa varten. Koulutusluennot on kuunneltavissa Missio Europen ja Soinin Helluntaiseurakunnan internet-sivuilta. Olemme kuunnelleet opinnäytetyötämme varten koulutusluentoja. Tallennettuja videokoulutuksia on yhteensä kahdeksan ja ne on pidetty 16.11.2012 ja 17.11.2012 sekä 13.9.2013–14.9.2013. Koulutukset sisältävät mm. opetuksia ihmisten kohtaamiseen arjessa. Evankelista Ilkka Puhakka opettaa (2012), että ihmisille tulee puhua heidän omalla kielellään. Jeesuksen tunteminen ja lähimmäisen ”näkeminen” ovat evankeliumin välittämisen avaimia. Tapahtuman järjestäminen ja varainhankinta perustuvat opetusten mukaan sille, että tapahtuma omistetaan eli koetaan omaksi yhteisen tavoitteen, tekemisen ja omastaan antamisen kautta. (Mission Europe 2013b; Niemeläinen 2013.)

4.3 Vapaaehtoistyö Soini Missiossa

Mission vastuutehtävät oli jaettu 13 työryhmälle eli tiimille. Työryhmien vastuualueita olivat: rukous, sielunhoito, järjestely, tarjoilu/vieraanvaraisuus, tiedotus/lehti, talous, kutsu ja yhteydenotto, lastentapahtuma, nuorten tapahtuma, oheistapahtumat, musiikki, ohjelma sekä pienryhmät. Suunnitteluvaiheen aikana toteutettiin koulutusten lisäksi erilaista Missio-hanketta tukevaa ja edeltävää toimintaa, kuten rukousiltoja, konsertteja, radio-ohjelmia, ompelu- ja muita talkooiltoja ja varainkeruuseen liittyvää toimintaa. (Taulukko 1.) Tiedotus/lehti-tiimin tuottama Missio-lehti jaettiin ennen tapahtumaa jokaiseen soinilaiseen talouteen "kutsu ja yhteydenotto"-työryhmän toimesta. Soinin yhtenäiskoulun valokuvakerho toteutti lukuvuonna 2012–2013 julistekilpailun ja julisteita käytettiin mission ennakkomainonnassa ja visualisoinnissa. Huhtikuussa 2013 järjestetyillä Hyvän Olon -messuilla Missio oli esillä ja siellä sai osallistua julistekilpailuun. (Soini Missio 2013.) Suunnitteluvaihe oli tärkeä osa Missiota. Yhteiset palaverit, talkoot ja hengelliset tapahtumat kokosivat ihmisiä yhteen jo ennen tapahtumaa. (Akonniemi Juha, henkilökohtainen tiedonanto 1.11.2014.) Mission työryhmien eli tiimien vetäjistä 9 oli vapaaehtoista seurakuntalaista itsenäisesti ja kaksi

työntekijän työparina. Lisäksi moni vapaaehtoinen vastasi tiimien alatyöryhmistä. Työryhmissä oli suunnitteluvaiheessa 3–5 henkilöä ja tapahtuman aikana 3–45 henkilöä. Työryhmissä oli yhteensä 218 henkilöä, joista 123 naista ja 95 miestä. Vapaaehtoistyössä oli 155 eri henkilöä. (Liite 3.)

TAULUKKO 1. Soini Mission työryhmä ja suunnitteluvaiheen tehtävät

TYÖRYHMÄT = TIIMIT	SUUNNITTELUVAIHEEN TOIMINTA
<p>Tiiminvetäjä kutsuu ja kokoaa. Tiimissä 3–5 henkeä.</p> <p>Missio-tapahtumassa 3–45 vapaaehtoistyöntekijää/tiimi</p>	<p>Tiimit kokoontuvat yhdessä rukoilemaan, keskustelemaan ja suunnittelemaan</p>
<p>Koulutus Järjestö Mission Europe T=työntekijä V=vapaaehtoinen</p> <p>Rukous V Sielunhoito V Järjestely V Tarjoilu V Tiedotus/lehti V Talous V Kutsu ja yhteydenotto V Lastentapahtuma V Nuorten missio V+T Oheistapahtumat V Musiikki V+T Ohjelma T Pienryhmät T</p>	<p>Koulutustapahtumat</p> <p>Rukousillat Konsertit Radio-ohjelma Ompelu - ja talkooillat Varainkeruutoiminta Osallistuminen Hyvinvointi-messulle Tavoittavat tapahtumat Missio-lehden jako Julistekilpailu Myyjäiset Leivonta Lähimmäisruokailu Vanhainkoti- ja kouluvierailut Yrittäjien aamiainen</p>

4.4 Missiotapahtuma

Varsinainen tapahtumaviikko oli 30.9.–6.10.2013. Missioviikon maanantaina ja tiistaina (30.9.–1.10.2013) Nukketeatteri Sananjalka Valkealasta esitti kristillistä näytelmää koululaisille ja päiväkodin lapsille. Keskustan alueella tarjottiin nokipannukahvia, samalla keskusteltiin ihmisten kanssa ja kutsuttiin tilaisuuksiin. Yrittäjien ”Hyvän Mielen Aamiainen” -tilaisuus ja koululaiskonsertit liittyivät tapahtumaan. Yleisötilaisuudet pidettiin torstaista sunnuntaihin joko kirkossa tai Yhtenäiskoululla. Piispa Simo Peura oli mukana ensimmäisessä iltatilaisuudessa ja avasi Mission. Sunnuntaina kirkossa oli Missio-messu. Perjantai-iltana kouluikäisille järjestettiin lastentapahtuma samanaikaisesti yleisötilaisuuden kanssa. Alle kouluikäisille oli ohjelmallinen lastenhoito. Lauantain tilaisuus oli suunnattu nuorille. Soini Missiossa lasten ja nuorten tapahtumille varattiin mahdollisimman hyvät tilat ja tapahtuma-ajat. (Soini Missio -lehti 2013; Akonniemi, Juha, henkilökohtainen tiedonanto 1.11.2014.)

Missio-illoissa puheenvuoroja käyttivät evankelistojen lisäksi paikalliset vapaaehtoiset seurakuntalaiset. Seurakuntien pastorit toimivat tilaisuuksissa juontajina. Musiikki oli pääosin paikallisin voimin toteutettua. Missio-kuoro oli koottu eri seurakuntien jäsenistä. Paikallinen Timpurin Roudarit -yhtye, nuorten Donkki-bändi ja ”House-bänd” esiintyivät. Mattilan perheyhtye ja paikallinen ”Pastorit areenalla” esittivät musiikkia. Gospel-muusikko Pekka Simojoki esiintyi useissa eri tilanteissa. Nuorten tilaisuudessa esiintyivät muusikko Ossi Mäki-Reini ja Great Wide North-yhtye. (Soini Missio -lehti 2013.) Soini Mission eri tilaisuuksiin osallistui koululaiskonsertit mukaan lukien noin 2400 eri-ikäistä henkilöä. (Akonniemi, Juha 20.11.2013, henkilökohtainen tiedonanto.)

5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET, TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Soinissa järjestettiin lokakuussa 2013 seurakuntatapahtuma Soini Missio, jonka järjestivät yhdessä Soinin evankelis-luterilainen seurakunta, Soinin Helluntaiseurakunta ja Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunta. Tapahtuman suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa seurakuntalaiset kantoivat vastuuta erilaisissa vapaaehtoistehtävissä.

Opinnäytetyön tavoitteena on löytää uusia näkökulmia ja toimintatapoja seurakuntien vapaaehtoistyön kehittämiseen. Tämän opinnäytetyön tuloksia tarkastellaan sekä johtopäätökset ja kehittämissuhteet tehdään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien vapaaehtoistyön kehittämisen näkökulmasta.

Tässä opinnäytetyössä selvitimme työryhmien vetäjien kokemuksia Soini Missio - seurakuntatapahtuman vastuutehtävissä. Jatkossa tarkoitamme ”vapaaehtoisella” ja ”seurakuntalaisella” kaikkiin kolmeen paikalliseen seurakuntaan kuuluvia tutkimukseen osallistuneita henkilöitä.

Opinnäytetyömme tutkimustehtävät ovat:

Kuinka seurakuntalaisten kyvyt saatiin käyttöön Soini Missiossa?

Miten vapaaehtoisten palvelun ja auttamisen halu voitaisiin ottaa huomioon seurakunnissa?

6 TUTKIMUKSEN TAUSTAYHTEISÖT

6.1 Soinin evankelis-luterilainen seurakunta

Soinin evankelis-luterilaisen seurakunnan jäsenmäärä vuonna 2014 oli 2043. Soinin seurakunnassa on alle 7-vuotiaita lapsia 151, 7–15-vuotiaita 220 ja 16–20 -vuotiaita 116 henkilöä. Nuoria aikuisia, iältään 21–30-vuotiaita on 174 henkilöä. Soinin seurakunnassa on iältään 31–65-vuotiaita 829 henkilöä ja yli 65-vuotiaita 535 henkeä. (Kallio Esko, henkilökohtainen tiedonanto 27.11.2014.)

Seurakunnan työntekijöitä ovat kirkkoherra, diakoniatyöntekijä, nuorisotyöntekijä, osa-aikainen kanttori, lastenohjaaja ja palkkiotoiminen lähetyssihteeri. Seurakunnassa työskentelee myös talouspäällikkö, seurakuntaemäntä ja seurakuntamestari. Vapaaehtoisia seurakuntalaisia on noin 120. Seurakunnan luottamushenkilöt ovat myös vapaaehtoisia. (Kallio Esko, henkilökohtainen tiedonanto 27.11.2014.)

Soinin seurakunnan strategiaa vuosille 2010 – 2015 ohjaa ajatuslause ”Tätä varten olemme olemassa”. Soinin seurakunnan tehtävä on julistaa evankeliumia sanoin ja teoin sekä tukea evankeliumin viemistä kaikkeen maailmaan. Soinin seurakunnan arvot ovat Raamattu ja Jumalan pyhyden kunnioitus. Seurakunta haluaa elää rakkaudessa, joka tarkoittaa arkipäivän rakkauden tekoja. Seurakunnassa tuetaan heikoimpia ja syrjäytyneitä ilman asettumista kenenkään yläpuolelle. Erilaisista uskonnäkemyksistä huolimatta Soinin seurakunnan yhteinen tavoite on rakentaa yhteistyössä seurakuntaa kaikkien parhaaksi. Seurakunnassa toivotaan enemmän tekoja kuin sanoja. Kodin merkitystä halutaan vahvistaa tukemalla avioliittoa ja perheyhteyttä sekä kristillistä kasvatusta. (Kallio Esko, henkilökohtainen tiedonanto 27.11.2014.)

Vuoden 2015 toiveena ja tavoitteena on, että seurakunta olisi itsenäinen, elävä ja sopuisa seurakunta ja sen jäsenet saisivat voimaa yhteisestä jumalanpalveluksesta ja ehtoollisesta. Toiveena olisi, että kaikki seurakunnan jäsenet toimisivat aktiivisesti ja kaikilla jäsenillä olisi yhteinen päämäärä. Soinin seurakunnan nuorista ja nuorista aikuisista odotetaan kasvavan aktiivisia lähetystyön tukijoita ja mahdollisia lähetystyöhön lähtijöitä. Seurakunnan tavoitteena on jumalanpalveluksen kävijöiden määrän kasvaminen. Jumalanpalveluksen valmistelemiseen ja suunnitteluun toivotaan mukaan seurakuntalaisia. Seurakunta haluaa huomioida erityisesti kirkkovuoden suuret juhlat ja järjestää monipuolista jumalanpalveluselämää. Kirkkovieras halutaan kohdata aina yhteisöllisesti ja yksilöllisesti. (Kallio Esko, henkilökohtainen tiedonanto 27.11.2014.)

Seurakunnan toimintaan toivotaan toimintavuonna 2015 vaikuttavuutta asuinpaikasta riippumatta. Seurakuntalainen on aktiivinen yhteisön jäsen ja kutsuu yleisen pappouden rohkaisemana seurakunnan muitakin jäseniä seurakunnan yhteyteen. Työntekijä ja seurakuntalainen tuntevat toisensa ja seurakunta etsii tietoisesti uusia toimintatapoja tavoittaakseen kaikenikäisiä seurakuntalaisia. Toimintaan tulisi uusia pienryhmätoimintaa ja rukouselämä vahvistuisi. Se saisi aikaan seurakunnassa uskonelämän uudistumista. (Kallio Esko, henkilökohtainen tiedonanto 27.11.2014.)

Soinin seurakunnassa tuetaan nuorisotyötä ja toivotaan koteja tukemaan nuoria osallistumaan seurakunnan toimintaan. Rippikoulu ja isoskoulutus toimivat ja seurakuntaan toivotaan mahdollisuuksia musiikin harrastamiseen, toiveena olisi tänä vuonna perustaa nuorten musiikkiryhmä. Lapsi- ja perhetyötä halutaan edelleen vahvistaa. Tarkoituksena on aloittaa aviopari ja parisuhdetyö. Lastenhoidon järjestäminen eri tilaisuuksiin mahdollistaisi vanhempien osallistumisen enemmän seurakunnan toimintaan. Seurakunnan viestintää halutaan kehittää, koska kirkolliset ilmoitukset lehdessä eivät tavoita kaikkia seurakuntalaisia. (Kallio Esko, henkilökohtainen tiedonanto 27.11.2014.)

Marraskuussa 2014 pidetyissä seurakuntavaaleissa äänestysprosentti Soinin seurakunnassa oli 31,5 %, kun koko maassa äänestysprosentti oli 15,5 %. Kirkkovaltuustoon valittiin 15 henkilöä, joista uusia 9 valtuutettua. Kirkkovaltuuston keski-ikä on 47 vuotta, nuorin valittu on 20-vuotias. Valtuutetuista 40 % on 40 - 49-vuotiaita, alle 50-vuotiaita oli 60 % valituista. Koko maassa kirkkovaltuutettujen keski-ikä on 54 vuotta. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2014.)

6.2 Soinin helluntaiseurakunta

Soinin helluntaiseurakunta on perustettu v. 1952. Ennen oman seurakunnan perustamista soinilaiset kuuluivat Ähtärin helluntaiseurakuntaan. Soinin helluntaiseurakuntaan kuuluu 103 kastettua jäsentä. Ikärakenne on korkea, koska lapset eivät ole mukana tilastoissa. Seurakunnassa on yksi palkattu henkilö, seurakunnan pastori. Tällä hetkellä aktiivisia vapaaehtoisia seurakunnassa on noin 40. Seurakunnassa on johtoryhmä eli vanhimmisto, jonka jäsenet toimivat vapaaehtoisina. (Boa Arto, henkilökohtainen tiedonanto 10.6.2015.)

Seurakunnan toimintaa on kaikenikäisille. Säännöllisiä kokoontumisia on useamman kerran viikossa. Lapsille on pyhäkoulu, kerhot, jokavuotinen lastenleiri ja – tapahtuma. Nuorille on omat kokoontumiset säännöllisesti. Seurakunta järjestää kerran kuukaudessa ilmaisen lähimmäisruokailun, jossa tarjotaan hetki pysähtymiseen ja keskusteluun hyvän ruuan ja hengellisen musiikin ja Jumalan Sanan ääressä. Soinin helluntaiseurakunta on myös lähetysseurakunta. Tällä hetkellä seurakunnan lähetti on Espanjassa. Venäjän Karjalan työtä tehdään vapaaehtoisesti Soinista. (Soinin Helluntaiseurakunta i.a.)

Helluntaikirkon mukaan seurakunta on Kristuksen perustama ja johtama, apostolien opetukselle rakennettu uskovien yhteisö. Kaikki uskovat kaikkialla ja kaikkina aikoina kuuluvat yhteen ja yhteiseen seurakuntaan, joka näkyvällä tavalla ilmenee

paikallisseurakuntana. Jeesus Kristus käski seurakuntaansa tekemään kaikista kansoista opetuslapsia, kastamaan ja opettamaan heitä. Seurakunta muodostaa hengellisen papiston, jonka tehtävänä on palvella Herraa ja osoittaa kristillistä rakkautta kaikkia ihmisiä kohtaan. (Suomen Helluntaikirkko i.a.)

6.3 Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunta

Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunnan jäsenmäärä on 26 henkeä. Seurakunnan toiminta perustuu pääosin vapaaehtoisuuteen, toiminnasta vastaa viisihenkinen vanhimmistojen ja puheenjohtajan ryhmä. Seurakunnassa on lisäksi rahastonhoitaja ja lähetys sihteeri. Seurakunnan ikärakenne: 18–30 vuotiaita 4 henkilöä, 30–60 vuotiaita 7 henkilöä ja yli 60 vuotiaita 15 henkilöä.

Säännöllisenä toimintana ovat rukousillat seurakuntalaisten kodeissa, osallistujia on myös muista seurakunnista. Kesällä järjestetään 3-4 kertaa telttakokouksia. Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunta järjestää yhteistyössä Lehtimäen evankelis-luterilaisen kappeliseurakunnan kanssa yhteisiä tapahtumia kolme kertaa vuodessa. Soini Mission järjestelyihin osallistui vapaaehtoisina noin 10–15 henkeä. Yhteistyö eri seurakuntien kanssa ja ilosanoman levittäminen nähdään seurakunnan tehtävänä. (Leikkari Arto, henkilökohtainen tiedonanto 25.6.2015.)

Suomen Vapaakirkon tunnustuksen mukaan seurakunta on uskonyhteisö eli niiden uskovien yhteys, jotka henkilökohtaisesti ja omasta halustaan tahtovat kuulua siihen. Seurakunta on avoin kaikille, jotka uskovat Jeesukseen Kristukseen ja tunnustavat uskonsa. Paikallisseurakunta on Kristuksen seurakunta, joka perustuu sovitukseen ja lunastukseen. Seurakunta on pyhä. Seurakunnan pyhyys on Kristuksen pyhyyttä ja täydellisyyttä, on osa Kristuksen seurakuntaa ja Kristuksen ruumista. Seurakunnan tehtävänä on olla kasvupaikka hengelliselle elämälle. Lisäksi seurakunnan jäsenet palvelevat toisiaan Herralta saamallaan lahjoilla. Toisaalta seurakunta on Jumalan

työväline maailmassa ja se toteuttaa lähetystehtävää ihmisten pelastumiseksi. Seurakunta eroaa maallisista yhdistyksistä. Seurakunnalla on sääntönsä Raamatussa. Vapaakirkon muodostavat itsenäiset seurakunnat, jotka hyväksyvät Vapaakirkon tunnustuksen, yhdyskuntajärjestyksen ja uskonnonharjoitusmuodon. Paikalliset seurakunnat toteuttavat tarkoitustaan itsenäisesti. Suomen Vapaakirkon seurakuntien koko vaihtelee kymmenestä aina tuhanteen jäseneseen saakka. Palkattua henkilökuntaa seurakunnissa on vähän, toiminta on seurakuntalaisten varassa. Vuoden 2011 lopussa Suomen Vapaakirkon seurakuntien kokonaisjäsenmäärä oli reilut 15 000. (Suomen Vapaakirkko i.a.)

7 TUTKIMUSPROSESSIN KUVAUS

7.1 Aineisto ja tutkimusmenetelmä

Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää, tulkita ja kuvata kohteena olevaa ilmiötä. Laadullisessa tutkimuksessa korostetaan ihmisten omia kokemuksia ja mielipiteitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 135–138.) Tässä opinnäytetyössä Soini Missiossa vapaaehtoistehtävissä toimineet henkilöt muodostivat tarkoituksenmukaisesti valikoidun kohdejoukon. Opinnäytetyön teoreettisena lähtökohtana ja viitekehyksenä on aiemmat vapaaehtoisuutta käsittelevät tutkimukset, evankelis-luterilaisen kirkon strategiat ja niistä nostetut käsitteet. Myös tutkimukseen liittyvät taustayhteisöt ja niiden esittely ovat osa teoreettista viitekehystä.

Valitsimme tutkimusmenetelmäksi puolistrukturoidun kyselylomakkeen, jossa tutkittaville esitettiin kahdeksan avointa kysymystä. Englanninkielinen termi ”survey” tarkoittaa kyselyä, haastattelua tai havainnoinnin muotoa, jossa kohdehenkilöt muodostavat näytteen ennalta tiedetystä perusjoukosta. Tämän menetelmän avulla vastaaja on voinut ilmaista omia mielipiteitään, sillä valmiita vastausvaihtoehtoja ei ollut. (Hirsjärvi ym. 2009, 188.)

Kysymykset pyrimme laatimaan siten, että saisimme tutkimusongelmiin vastaukset sekä mahdollisimman monipuolisia vastauksia ja mielipiteitä. Kyselylomakkeen huolellinen laatiminen helpottaa vastausten analysointia. (Hirsjärvi ym. 2009, 193–197; Thitz 2014b.) Kyselylomakkeessa ei ollut esitietoja kartoitettavia kysymyksiä. Aineisto kerättiin Soini Missiossa mukana olleilta vapaaehtoisilta työryhmien vetäjiltä tai heidän työpareiltaan Soinin evankelis-luterilaisesta seurakunnasta, Soinin Helluntaiseurakunnasta ja Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunnasta. Opinnäytetyötämme varten saimme Mission pääsihteeriltä työryhmien vetäjien nimet. Lähetimme jokaiselle

kaavakkeen, johon pyysimme kirjoittamaan työryhmissä toimineiden vapaaehtoisten nimet. Nimilistat on hävitetty laskennan jälkeen eikä kenenkään henkilöllisyyttä ole missään tutkimustyön vaiheessa huomioitu tai rekisteröity. Halusimme tällä tavoin kartoittaa vapaaehtoistehtävissä olleiden todellisen määrän kokonaiskuvan saamiseksi. (Liite 1.)

Soini Missiossa oli 13 työryhmää, joista yhdeksän toiminnasta vastasi muu kuin seurakunnan työntekijä, kahdessa työryhmässä vapaaehtoinen toimi seurakunnan työntekijän työparina tiiminsä vetovastuussa. Kaksi työryhmää oli seurakuntien työntekijöiden vastuulla. (Taulukko 1.) Lisäksi jokaisella vastuualueella oli pienempiä toimikuntia. Tutkimusjoukkoon kuuluivat ne työryhmien vetäjät, jotka eivät olleet Mission aikana seurakuntien palkattuja työntekijöitä (n9). Kahden työryhmän osalta kyselylomake lähetettiin henkilölle, joka kantoi vastuuta seurakunnan työntekijän työparina (n2). Lastentapahtuman työryhmän osalta kyselylomake lähetettiin työryhmän vetäjän työparille (n1), koska toinen opinnäytetyön tekijöitä vastasi lastentapahtumasta. Kyselylomakkeet lähetettiin myös alatyöryhmien vetovastuussa olleille henkilöille (n8). Tutkimushenkilöiden valinnassa käytettiin tarkoituksenmukaista otantaa, koska tiimien vetäjät edustivat eri seurakuntia, eri sukupuolta ja heissä oli eri-ikäisiä henkilöitä. Jokainen työryhmä vastasi erilaisesta tapahtumaan liittyvästä toiminnasta. Ajattelimme näin saavamme monipuolista ja arvokasta tietoa kyseisestä aiheesta. Kyselylomakkeita lähetettiin 20 kappaletta ja niistä palautettiin 14. Vastausprosentti oli 70.

7.2 Aineiston analyysi ja tulkinta

Aineiston keräämisen jälkeen alkoi moniportainen sisällönanalyysivaihe, joka on menetelmäkirjallisuuden mukaan tutkijan itsensä tehtävä, vaikka tutkimuksen tekijällä olisi ennako-oletuksia tutkimustuloksista. (Metsämuuronen 2008, 48.) Vastaukset kirjoitettiin puhtaaksi mahdollisimman pian luokittelun helpottamiseksi. Näin häivytettiin vastaajien kirjoitusasu ja mahdollisen henkilön tunnistettavuus käsialan

perusteella. Molemmat opinnäytetyön tekijät saivat litteroidut ja siten helppolukuiset vastaustekstit käyttöönsä. Sisältöihin perehdyttiin huolellisesti lukemalla niitä lävitse useita kertoja keväästä loppukesään saakka ja näin ajatustyö oli käynnissä useiden kuukausien ajan. Litteroiduista liuskoista alleviivattiin vastaajien alkuperäisiä ilmauksia erivärisillä kynillä. Ilmauksia listattiin myös liimalapuille, ruutupapereille ja samaa aihepiiriä koskevat ilmaukset löysivät vähitellen toisensa. Tutkimusvastausten ilmaisut alkoivat irrottautua alkuperäisistä yhteyksistään kysymyslomakkeilta. Ilmaisusta etsittiin yhdistäviä ja erottavia piirteitä ja ilmaisujen yhteneväisyyksiä, esiintymistiheyttä ja poikkeavuuksia havainnointiin. Aineistosta muodostettiin pelkistettyjä ilmauksia ja niistä alaluokkia. Havainnoista keskusteltiin säännöllisesti useissa tapaamisissa. Lopulta tutkimusaineistosta nousi esille neljä yläluokkaa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 111.) Vastaajien vastauksia on pyritty ymmärtämään kaikissa analyysin vaiheissa eikä niitä ole irrotettu asiayhteyksistään ja aika-ajoin jouduttiin palaamaan alkuperäisilmaisujen äärelle.

Jo ennen analyysivaihetta avasimme yhteisen Tieken (Etherpad-muistiopalvelu) muistion, jonne kirjasimme ilmaisuja kyselylomakkeelta, luokittelimme aineistoa ja kirjasimme havaintojamme yhteiseen käyttöön. Aineiston osat hajotettiin käsitteellisiksi osiksi ja nämä osat koottiin johtopäätöksiksi synteesin avulla. Tarkoituksena oli saada aikaan sellaisia johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä, että ne eivät enää edustaisi vain kyseistä tutkimusjoukkoa, vaan ne voitaisiin siirtää yleisemmälle ja käsitteellisemmälle tasolle. (Metsämuuronen 2008, 48.)

Tässä opinnäytetyössä käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jossa analyysiyksiköt on valittu aineistosta tutkimustehtävän mukaisesti. Aineiston analyysiyksiköt eivät olleet etukäteen sovittuja. Vapaaehtoistyöhön liittyviä teemoja on tutkittu ja testattu runsaasti aikaisemmissa tutkimuksissa. Tiedostimme, että aikaisemmat tutkimukset vaikuttavat päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen, eikä täyttä objektiivisuutta ole helppo saavuttaa. Vaikka aikaisempi tieto ja teoria ohjaisivat analyysia, tavoitteena aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on uusien ”ajatusurien aukominen”. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95–96.) Tässä menetelmässä aineiston hankinta on vapaampaa kuin teorialähtöisessä analyysissä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95–96).

Käytimme puolistrukturoitua kyselylomaketta, jotta saimme useita (n20) henkilöitä tutkimusjoukkoon mukaan. Aineiston analyysistä voidaan puhua keksimisen logiikkana. Tutkijan on päättelyn avulla mahdollista löytää aineistosta teemoja ja uskottavia tutkimustuloksia (Tuomi & Sarajärvi 2009, 100). Lopullisessa sisällönanalyysissä tulkinnan ja päättelyn avulla pääsimme alkuperäisaineistoa käsitteellisempään näkemykseen aiheestamme. Pohdintavaiheessa pyrimme ilmaisemaan tutkimusosaa yleisempiä ja uusia näkökulmia, jotka syntyivät oppimisprosessin aikana. Näitä ajatuksia on kirjattu muistiin opinnäytetyön kaikissa vaiheissa.

Johtopäätösten tekeminen aiemman teorian tiedon ja tutkimuksen analysoidun aineiston perusteella voi antaa arvokasta tietoa tutkimusaiheestamme ja sitä voidaan soveltaa käytäntöön myös muissa yhteyksissä. (Thitz 2014a; Hirsjärvi S. ym 2009, 261). Ensimmäinen vaihe edellyttää oman aineiston hyvää tuntemista ja keskeisten käsitteiden hallintaa teoreettisen kirjallisuuden avulla. Viimeisessä vaiheessa analyysin tulos siirretään laajempiin yhteyksiin ohi oman tutkimusasetelman. (Metsämuuronen 2008, 50.) Osa aineistosta jouduttiin jättämään työn ulkopuolelle, koska ne eivät liittyneet tutkimustehtävään. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92–95.) Saamastamme aineistosta olisimme halunneet kirjoittaa monia muitakin mielenkiintoisia havaintoja ja yksityiskohtia.

Laadullisessa tutkimuksessa tieto ei lopulta piile vastauksissa, vaan tutkija on avainasemassa, koska hän nostaa yksittäisiä asioita aineistosta tutkimustuloksiksi. Tutkimuksen tekijä tulkitsee ja käsitteellistää niitä oman ymmärryksensä varassa (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylänne & Paavilainen 2011, 121, 123–126.) Lopulta perehtyneisyys teoriaan ja aineistosta saadut havainnot saatiin nivottua yhteen tässäkin opinnäytetyössä ja teoriaa keskustelemaan aineiston kanssa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiat olivat keskeisessä asemassa johtopäätösten teossa ja ne suunnattiin sen parissa tehtävään työhön.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuuden kysymys on kulkenut mukana koko opinnäytetyön prosessin ajan. Olemme pyrkineet työskentelemään vastuullisesti ja luotettavasti työn kaikissa vaiheissa. Osa taustamateriaalista on saatu haastattelemalla ja käyttämällä muistiomateriaalia, muistiot ovat edelleen tekijöiden hallussa tarkistuksia varten. Päätelyn logiikan vaiheista saa kuvan taulukoista, jotka on esitetty tutkimustulosten esittämisen yhteydessä kunkin pääkappaleen kohdalla.

Missiossa mukana ollut toinen opinnäytetyön tekijä vältti tietoisesti tähän aihepiiriin liittyviä keskusteluja vapaaehtoistyöhön osallistuneiden kanssa tutkimusprosessin aikana. Tällä tavoin haluttiin minimoida vaikutukset vastausten sisältöön. Seurakuntalaiset eivät osanneet odottaa kyselylomakkeita.

Eettisten ratkaisujen takana tutkimus- ja kehittämistoiminnassa on ihmisten kunnioittaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja oikeudenmukaisuus. Osa eettisyyttä on myös kriittinen asenne vallitsevia käytäntöjä kohtaan, koska näin on mahdollista nähdä ja kehittää uutta. Koska toinen opinnäytetyön tekijä ei ole ollut mukana kyseisessä tapahtumassa, tärkeä ulkopuolinen objektiivinen näkökulma tuli varmistettua. Diakonia-ammattikorkeakoulussa eettiset periaatteet ovat korostetussa asemassa (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–14). Opinnäytetyötä tehdessämme pyrimme toimimaan rehellisesti ja vastuuntuntoisesti. Mahdollisia ristiriitoja tai pahaa mieltä aiheuttavia kysymyksiä olemme pyrkineet tuomaan esille puolueettomasti, ketään loukkaamatta. Haluamme kunnioittaa tutkimushenkilöiden ja taustayhteisön edustajien, myös Mission ulkopuolelle jääneiden hengellistä vakaumusta. Osa eettisesti kestävästä toimintatavasta on tietosuojan varmistaminen. Diakonia-ammattikorkeakoulun eräs eettisesti tärkeä tavoite on tutkimustöiden korkeatasoisuus. Tämän varmistamiseksi olemme tarvinneet ohjausta ja vuorovaikutusta opiskeluympäristössä sekä huolellista menetelmäkirjallisuuteen perehtymistä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–14.)

Opinnäytetyötä varten emme hankkineet kirjallisia lupia, koska Soini Mission organisaatorakenne kävi tarpeettomaksi ja loppui pian tapahtuman päätyttyä. Opinnäytetyön tekemisestä on keskusteltu opinnäytetyö-prosessin aloitusvaiheessa Soinin seurakunnan kirkkoherran kanssa, joka antoi näkökulmia työmme suunnitteluun. Opinnäytetyön tekemisestä tiedotettiin myös Soinin Helluntaiseurakunnan ja Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunnan toiminnasta vastaaville henkilöille. Olemme olleet yhteydessä Missio Europe -järjestöön, jonka edustaja sallii järjestön ja sen kouluttajien tietojen näkymisen työssämme. (Niemeläinen 2015, henkilökohtainen tiedonanto 12.10.2015.)

8 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Kutsuminen tehtävään

Ensimmäiseksi tarkastellaan sitä, kuinka kutsuminen eli rekrytointi tapahtui ja kuinka se saavutti vapaaehtoiset. Vastaajat saivat kertoa, kuinka he tulivat mukaan vapaaehtoisiksi. Useimmat vastaajat kertoivat saaneensa kutsun henkilökohtaisesti. Joku kysyi tai pyysi seurakuntalaista vapaaehtoiseksi Missiota toteuttamaan. Kutsuja on ollut seurakunnan työntekijä, tapahtuman johtoryhmään kuulunut seurakuntalainen tai tuttu henkilö.

Hän pyysi, että alkaisinko minä vastuunvetäjäksi tähän hänen tilalleen ja suostuin, koska koin se omaksi.

Pastori kysyi, haluanko tulla mukaan?

Johtoryhmä kysyi, voisinko palvella tiimin vetäjänä. Tunsin pienuutta tehtävän edessä, mutta Jumala antoi voimaa ja suostuin.

Vastaajista kaksi kertoo päätyneensä vapaaehtoiseksi ja omaan tehtäväänsä lehti-ilmoituksen johdosta. Kaikkien eri seurakuntien ”kirkollisissa ilmoituksissa” sekä eri tilaisuuksissa ja kokoontumisissa ilmoitettiin tulevasta Missiosta. Kutsumisen yhteydessä ilmoitettiin mahdollisuudesta ryhtyä vapaaehtoiseksi ja kerrottiin vapaaehtoisten palavereista ja suunnitteluilloista. Paikallisessa lehdessä oli ilmoitus yhteisestä kokoontumisesta Missiota varten. Vastaajien mukaan oli tärkeää, että suunnitteluvaiheessa paikakunnalla tiedotettiin asiasta ja mukaan saattoi tulla koska tahansa.

Menin mukaan missio-koulutukseen ja minua pyydettiin ryhmän vetäjäksi.

Tulin koulutustilaisuuteen mukaan katsomaan, mistä on kysymys.

Vastauksista ei käynyt yksiselitteisesti ilmi mitä henkilökohtaisella kutsumisella tarkoitetaan, sitä ei myöskään erikseen kysytty. Onko esimerkiksi tekstiviesti tai Facebook-viesti henkilökohtainen kontakti vai tarkoitettiinko aina kahdenkeskistä keskustelua. Seurakunnan työntekijä, tuttava tai seurakuntalainen toimi ”head hunterina” eli kykyjen metsästäjänä. Termi on tuttu liike-elämästä, jossa etsitään ja johdetaan osaamista. Lehti-ilmoitus saavutti vapaaehtoisia, mutta henkilökohtainen kutsuminen oli tärkeämpi syy lähteä mukaan. Vastaajat muistavat parhaiten tilanteen, jossa hänet kutsuttiin mukaan tapahtuman info-tilaisuuteen henkilökohtaisesti. Jotta seurakuntalainen voisi antaa työpanoksensa ja kykynsä käyttöön, hänet täytyy tavoittaa henkilökohtaisesti. Tämä on mahdollista ympäristöissä, jossa ihmiset tuntevat toisensa valmiiden sosiaalisten suhteiden kautta. On tehokkaampaa pyytää mukaan seurakunnan toimintaan henkilökohtaisesti. Eri tehtäviin kutsuminen täsmentyi yhteisten koulutustilaisuuksien ja kokoontumisten aikana. Lehti-ilmoitukset ja näkyvyys paikallislehdissä puolustavat paikkaansa. (Taulukko 2.)

Kirkon maaseutulinjausten (2015) mukaan seurakunnan olisi hyvä kiinnittää huomiota näkyvyyteen, läsnäoloon ja kohtaamiseen (Kirkkohallitus 2015, 6). Vapaaehtoisia kututtaessa olisi tärkeää kertoa tehtävän tavoite ja vapaaehtoisen työn tarpeellisuus. Lisäksi vapaaehtoisista voidaan kutsua ”me”- ja ”työkaveri”-nimikkeillä. Vapaaehtoisten kutsumiseen voi laatia myös suunnitelmia. Suunnitelmassa voidaan käyttää apuna esimerkiksi vapaaehtoistyön viestintätiimiä. Tulisi käyttää valmiita verkostoja (kerhot, seurakunnat, piirit) sekä huomioida eri-ikäiset ja mahdollisuudet kutsua ihmisiä aina siellä, missä heitä kohdataan. Vapaaehtoisten tehtäviä ei kuitenkaan kannata rajata, vaan tulisi mahdollistaa itseohjautuvia tiimejä. Vapaaehtoisilla tulisi olla näkyvyyttä seurakunnan lehdissä ja verkkosivuilla. (Malmelin 2013, 70–73.)

Seurakuntalaisille esitettiin ulkoinen kutsu ja haaste vapaaehtoistehtävään. Kutsuun vastattiin omista lähtökohdista käsin. Ulkoinen kutsu syventyi vapaaehtoisen kohdalla vähitellen sisäiseksi kutsumukseksi. Koulutuksen aikana sai rauhassa miettiä, mikä oli se oma paikka. Koulutus antoi omalle kutsumukselle syvyyttä ja sen aikana monelle vapaaehtoiselle selvisi, miksi halusi olla mukana. Kokoontumisen aikana alkoi ryhmäytyminen toisten vapaaehtoisten kanssa. Silloin tapahtui niin, ettei oma tuttu seurakunta eivätkä tutut ihmiset seuranneet mukana. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että eri tehtäviin ei ollut mitään erityistä kontrollia eikä testiä. Vastaaja arveli, että se lisäsi innostusta ja

rohkaisua mukaan lähtemiseen. Vastauksissa on yhtenevyyttä Jesajan kutsumusnäyn kanssa. Jumala näytti Jesajalle tehtävän ja kysyi: ”Kenet minä lähetän? Kuka lähtee sananviejäksi?” Jesaja vastasi: ”Tässä olen, lähetä minut” (Jesaja 6:8).

TAULUKKO 2. Kutsuminen tehtävään

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Yläluokka	Pääluokka
<p>Hän pyysi, että alkaisinko minä vastuunvetäjäksi tähän hänen tilalleen ja suostuin, koska koin sen omaksi</p> <p>Pastori pyysi, haluananko tulla mukaan?</p> <p>Menin mukaan missio-koulutukseen ja minua pyydettiin ryhmän vetäjäksi</p> <p>jne.</p>	<p>suunnitteluvaiheessa paikkakunnalla tiedotettiin tapahtumasta</p> <p>Kutsumisen yhteydessä kerrottiin vapaaehtoisten palaverista ja suunnitteluilloista</p>	<p>henkilökohtainen kutsuminen</p> <p>tiedottaminen</p> <p>julkinen ilmoittaminen</p>	<p>KUTSUMINEN TEHTÄVÄÄN</p>

8.2 Oman palvelupaikan löytyminen

8.2.1 Koulutuksissa osaaminen esiin

Mission suunnitteluvaiheen aikana pidettiin koulutustilaisuuksia, joista vastasivat Mission Europen työntekijät. He myös toivat ulkopuolista näkökulmaa paikalliseen toimintaan. (Niemeläinen Seppo 2013.) Haastattelulomakkeissa ei ollut koulutukseen tai perehdyttämiseen liittyviä kysymyksiä, mutta vastaajat kertoivat niistä. Vastaajat pitivät tärkeinä yhteisiä kokoontumisia, koulutustilaisuuksia, suunnittelupalavereita ja ”ideariihä”. Oman tehtävän selkiytyminen sai vahvistusta näissä kokoontumisissa. Yhteisiä kokoontumisia oli koko prosessin ajan. Vastaajat kertoivat, kuinka kouluttajat kannustivat vapaaehtoisia monenlaisiin tehtäviin. Kouluttajat korostivat, että jokaisen on tärkeää löytää oma paikkansa. Ketään ei siis haluttu sijoittaa tehtävään, joka ei olisi tuntunut omalta.

Opetusta tarvitaan, että kukin löytäisi oman armoituksensa ja saisi rohkaisua.

...sitten loppuaikana saimme vielä yhden innokkaan vapaaehtoisen, joka oli edustajani kun en päässyt viimeiseen yhteistapaamiseen.

Miten ”Kuule kuninkaan kutsu ” toteutetaan? Tähän kysymykseen sai jokainen kokea olevansa osa kokonaisuutta omine lahjoineen.

Koulutuksilla oli myös toinen tehtävä. Ajan kuluessa jokainen sai rauhassa miettiä omaa tehtäväänsä. Kyselylomakkeissa ei kysytty, kuinka kauan tiimien muodostuminen kesti ja oliko vapaaehtoisia helppoa saada tarpeeksi eri tehtäviin. Suunnitteluilloissa esiteltiin eri toimintamuodot ja tarpeet ja niistä sai itse valita mieluisimmat.

Porukalla pohdittaessa, joku tiesi jonkun, jolla olisi ideaa asiaan ja kysyttiin olisikos halukas mukaan.

Merkittävä asia oli siis aika. Mitään ei tehty kiireellä vaan vapaaehtoiset saivat tutustua toisiinsa ja eri tehtäviin. Joku tuli mukaan jo ensimmäiseen kokoontumiseen, toinen vasta myöhemmin. ”Oli myös tärkeää, että suunnitteluvaiheessa paikkakunnalla tiedotettiin asiasta ja mukaan voisi tulla koska tahansa”. Vastausten mukaan tunnelma ja hyvä ilmapiiri kokoontumisissa saivat ihmiset rohkeiksi kertomaan omia mielipiteitään ja ideoitaan.

Vaikka Missio-tiimien toiminta vaikutti hyvin itseohjautuvalta, nousee koulutusten merkitys vastauksissa hyvin esille. Koulutustilaisuuksissa puhuttiin tapahtuman ”omistamisesta”. Jos yhteinen hanke koetaan omaksi, siihen annetaan omaa aikaa ja hankitaan varoja. Toisen kouluttajan nimike olikin ”valmentaja”. (Puhakka 2012; Niemeläinen 2012.) Yhteiseen päämäärään pyrkiminen vahvistui ajan, yhteisen suunnittelun ja tekemisen kautta. Vapaaehtoistehtäviin valikoituneet henkilöt kypsyivät antamaan omat kykynsä ja osaamisensa yhteiseen tehtävään.

Antautumalla toisten ohjattavaksi ja koulutettavasti vapaaehtoinen voi olla myös vastaanottamassa jotain itse. ”Otin vastaan koulutusta, ohjeistusta ” eräs vastaaja kertoo. Vapaaehtoinen otti vastaan jotain ja vasta sitten jakoi sen eteenpäin

Isokin projekti voi onnistua, kun se on hyvin suunniteltu ja tarpeeksi henkilöitä toteuttamassa ja ennen kaikkea Jumala siunaamassa.

Vastaajat kertoivat kuinka kokoontumiset toivat suunnitteluun myös haasteita. Ajan kuluessa monet haasteet voitettiin. Eräs vastaaja ilmaisi asian näin: ”enemmän tehtäviä jo suunnitteluvaiheessa vapaaehtoisille, tutustuminen toisiinsa paremmin olisi saanut ihmiset toimimaan tehokkaammin ja yksin tekeminen ilman oman tiimiryhmän tukea”. Joissakin vastauksissa tuli esille kokemus siitä, että vapaaehtoistyössä mukana olleet kontrolloivat toisiaan. Kontrollointi liittyi esimerkiksi osallistumisaktiivisuuteen, yhteisten sääntöjen noudattamiseen ja yhteistyökykyyn. Muita haasteita olivat tiedottaminen ja tiedon kulku. Nämä esille nostetut haasteet kuvaavat yhdessä tekemisen inhimillisiä puolia. Ei voi välttyä siltä, että ihmiset kokevat asioita eri tavoin.

Haastatteluista nouseva näkemys on yhtenevä Meidän kirkko -strategian (2010) johtopäätösten kanssa. Vapaaehtoistoiminta edellyttää perehdytystä, koulutusta ja tukea tehtävästä riippuen. Vapaaehtoistoimintaan liittyvät ongelmat ovat vähäisempiä kuin niiden antama hyöty. Jokaisen seurakuntalaisen tulisi voida tuoda kykynsä yhteiseen käyttöön. (Oravasaari & Viljanen 2010, 44–48). Aktiivinen seurakuntalaisen osallistuminen on todellista osallistumista. Näin seurakuntalainen ei ole objekti eikä ulkopuolelta tarkkailija. Seurakuntalaisen oma tarve ja halu toimia vapaaehtoisena tuovat muutoksen seurakunnan toiminnassa. ”Muutos voi tapahtua vasta, kun muutamme käsitystä siitä, mikä on mahdollista” (Thitz 2013, 95).

8.2.2 Oma tehtävä

Tutkimusvastauksista nousee johdonmukaisesti esille, että oma ”palvelupaikka” – joksi monet vastaajat vapaaehtoistyötä kuvaa - löytyi oman kiinnostuksen ja kykyjen mukaan. Moni vastaaja kirjoittaa, että vapaaehtoinen ”sai itse sanoa, mihin tehtäviin oli halukas” tai että ”henkilöt valitsivat omien kykyjensä mukaan”. Kaikki kyselyyn vastaajat olivat työryhmien vetäjiä tai heidän työparejaan. Mission käynnistymisvaiheessa jokainen työryhmän vetäjä sai tehtäväkseen ”koota ympärilleen tiimin” omaa vastuualuettaan suunnittelemaan ja toteuttamaan (Soini Missio 23.8.2012, palaverimuistio). Kukaan vastaajista ei tuo esille, että hän olisi itse valinnut sopivat ihmiset tiimiinsä, vaan tiimien muodostuminen tapahtui luontevasti.

Moni vastaaja kuvasi vapaaehtoistyötä innostuneisuutena ja sisäisenä haluna. Vastaajien kokemus ja tunnepitoinen lähtökohta tekemiseen käy ilmi monista vastauksista. Vastauksista nousee esille ajatus, että on mukava osallistua sellaiseen tehtävään, mitä kohtaan kokee aitoa kiinnostusta ja luontaista halua.

Saivat valita, mihin kokivat / halusivat mennä mukaan.

Kiinnostus palvelemiseen uskon asioissa.

Innostuin heti ja lähdin mukaan.

Ilo palvella.

Vapaaehtoistyö ei toimi (aikanaan kauan) ulkoa ohjattuna. Täytyy olla sisäinen halu.

Vapaaehtoiset valikoituivat niihin tehtäviin, joihin he itse kokivat olevansa kyvykkäitä. Vastuutehtävissä olleille on jäänyt kokemus, että he ovat itse olleet aloitteellisia ja valinneet oman vastuutehtävänsä. Vastauksista nousee esille ilmeisen helppo ja vaivaton rekrytointiprosessi. Yhdessä vastauksessa kerrotaan, että jos joku vapaaehtoinen ei osannut valita tehtävää, hänet kutsuttiin johonkin työryhmään mukaan. Oma kyky tai taipumus nähtiin lahjana, jonka ”voi antaa käyttöön.” Useassa vastauksessa todetaan, että vastuutehtäviin lupautuneet saivat kertoa omat ideansa ja ne otettiin huomioon.

Ryhmät jakautuivat palvelutehtävien mukaan.

Jokainen sai valita paikkansa ja kertoa ideansa ja lahjansa minkä halusi antaa käyttöön.

Henkilöt valitsivat kykyjensä mukaan.

Ihmisillä on erilaisia ”lahjoja” ja niiden käyttöönotto on varmaan helppoa, jos henkilöllä on halu olla mukana.

Vastausten perusteella näyttää siltä, että Soini Missiossa vapaaehtoisten kykyyn suunnitella ja toteuttaa oman vastualueensa toiminta luotettiin. Suurin osa työryhmistä (11/13) oli pitkälti vapaaehtoisten vastuulla (Soini Missio palaverimuistio 2012). Kykyjen ja tehtävien kohtaaminen näytti toteutuneen, eikä tästä oletuksesta poikkeavia näkemyksiä juurikaan noussut esille. Yksi vastaajista kertoi menneensä ensin sellaisiin tehtäviin, jotka eivät vastanneet hänen taipumuksiaan ja hän vaihtoi omatoimisesti työryhmää. Toinen yhteinen tekijä kykyjen mukaisten tehtävien löytymiselle näyttää olevan itseohjautuvuus. Kukaan ei esittänyt työskennelleensä voimakkaasti johdettuna tai johtaen tiimiään.

Vapaaehtoisten kykyjen mukainen tehtävä saattoi liittyä aikaisempaan kokemukseen erilaisten tehtävien hoitamisesta seurakunnassa. Aikaisempi osaaminen pyrittiin hyödyntämään tapahtuman järjestämisessä. Mission työryhmissä tarvittiin laajaa osaamista, koska kaikki 13 työryhmää vastasivat eri toiminnoista ja niiden sisällä oli erilaisia tehtäviä (Soini Missio palaverimuistio 2012). Aikaisempi kokemus ja osaaminen oli luonnollista siirtää Missioon. Vastauksissa nousee esille ”halu ottaa rohkeasti vastaan erilaisia tehtäviä seurakunnassa”. Erään vastaajan mukaan omien lahjojen ja seurakunnallisten tehtävien on kohdattava. ”Jos en muuten voi palvella niin pysyn kotosalla”.

Vapaaehtoistyö on tuttua ennestään. Oli luonnollista lähteä mukaan. Olin ennenkin hoitanut seurakunnassa näitä tehtäviä.

Seurakuntien jäsenten vahvuudet ja kyvyt pyrittiin huomioimaan ja hyödyntämään mahdollisimman hyvin.

Vastauksista nousee siis esille erilaisten taitojen ja kiinnostusten kirjo. Joidenkin seurakuntalaisten lahjat liittyivät ilmaisukykyyn eri taiteen lajien kautta. Eräs vastaaja nostaa esille teatteri-ilmaisun, kuvataiteen ja valokuvan mahdollisuudet rikastuttaa enemmän seurakuntaa; ”kohtaamista eri aistien kautta”. Mahdollisuus harjoitella ja esiintyä yhdessä Missio-kuoron kanssa koettiin hyvänä kokemuksena ja ”yhteisenä matkana” musikaalisten seurakuntalaisten kesken. Vastaajat eivät asettaneet erilaisia tehtäviä paremmuusjärjestykseen, vaan toistensa osaamista kunnioitetaan. Vastauksista nousee selkeästi esille, että jos tehtävä on riittävän haastava, se innostaa enemmän ja siihen ollaan valmiita uhraamaan aikaa ja voimavaroja.

Käytännön palvelutehtävät olivat innostavia

Olla rohkea siinä minkä itse kokee omaksi lahjaksi, alueeksi, tehtäväksi.

Kun antaa vastuuta se luo uutta ja auttaa pysymään ryhmässä.

Vapaaehtoistehtävä nähdään Jumalan antamana palvelupaikkana ja itselle soveltuvaan tehtävään ”suostumisena”. Kukaan vastaajista ei tuo esille, että tehtävä koettaisiin velvollisuutena ja taakkana, vaikka tehtävän loppuun saattaminen edellytti sitoutumista.

Tehtävään tarvittava voima uskottiin tulevan Jumalalta. Palvelutehtävä saattoi tuntua suuremmalta kuin omat kyvyt. Vastauksissa tuli esille se, että oli palvelualttiutta ”uskon asioissa” eli puhuttiin tehtävästä hengellisessä tai seurakunnallisessa kontekstissa.

Tunsin pienuutta tehtävän edessä, mutta Jumala antoi voimaa ja suostuin.

Sai itse rukoilla ja tutkia, mikä on mun paikka.

Vaikka kukaan ei odota mitään, vaan kokevat tekevänsä tehtävänsä Jumalalle.

Lähes jokainen vastaaja käyttää siis vapaaehtoisesta työpanoksesta Soini Mission eri tehtävissä käsitettä ”palvelu”. ”Oman palvelupaikan löytyminen” kuvaa tämän aineiston perusteella parhaiten sitä kykyjen käytön aluetta, jonka taustalla on henkilöstä itsestään nouseva halukkuus yhdistettynä osaamiseen. Vastaajat eivät puhu kadonneen tehtävän aktiivisesta löytämisestä vaan myös uuden löytymisestä. (Taulukko 3.)

Vastaajat toivat esille nöyrää ja hiljaista asennetta tehtävän edessä ja vastaajat pitivät tärkeänä ”uskollisuutta vähässä”. Joku vastaajista yhdistää ”sisäisen halun” ja ”Pyhän Hengen vaikuttaman tahtomisen ja tekemisen” toisiinsa ja toivoo aiheesta opetusta seurakunnissa, jotta jokainen löytäisi oman ”armoituksensa”. Vastaaja lainaa tässä Paavalin kirjettä filippiiläisille: ”Sillä Jumala on se, joka teissä vaikuttaa sekä tahtomisen että tekemisen, että hänen hyvä tahtonsa tapahtuisi” (Fil. 2:13, 1938 käännös).

Kirkon strategioiden mukaan seurakuntien työntekijämäärää voi lisätä rajattomasti eikä ”kirkko voi sivuuttaa jäsentensä asiantuntemusta ja työpanosta” tulevaisuudessa. Erityisen tärkeää on huolehtia vapaaehtoisten mahdollisuudesta osallistua seurakunnan työtehtäviin omassa hengellisessä yhteisössä. (Kirkkohallitus 2015, 53.) Thitzin mukaan seurakuntalaisten paikka on työntekijöiden rinnalla eikä heidän apulaisinaan. Seurakuntalaisten osallisuus on tasa-arvoista työntekijöiden kanssa. Seurakunta on osallisuuden yhteisö. (Thitz 2013, 5–6)

TAULUKKO 3. Oman palvelupaikan löytyminen

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
Kysellen ja keskustellen vapaaehtoiset halukkaat tekijät löytyivät	Kokoontumiset yhdessä	Koulutus	OMAN PALVELUPAIKAN LÖYTYMINEN
Menin mukaan missio-koulutuksiin..	Rohkaiseminen	Oma tehtävä	
Täytyy olla sisäinen halu	Tehtävän täsmennyminen		
Sai itse sanoa	Sisäinen halu		
Ryhmät jakautuivat palvelutehtävien mukaan	Omat lahjat ja ideat	Omien kykyjen antaminen yhteiseen työhön	
Olen ennenkin hoitanut seurakunnassa ...	Kokemus		
ym.	Valinnan vapaus		
	Itseohjautuvuus		
	Kutsumus		

8.3 Sosiaalinen kanssakäyminen

Eri seurakuntiin kuuluvien yhteinen työskentely tulee esille vastauksissa sosiaalisen kanssakäymisen ja resurssien yhdistämisen näkökulmasta. Tässä opinnäytetyössä lähtökohtana ei ole eri tunnustuskuntiin kuuluvien seurakuntien yhteiskristillinen toiminta tai ekumenia eikä näihin liittyvä teologia. Näkökulma on käytännöllinen yhdessä tekemisen tapa ja resurssien yhdistäminen. Vastausten perustella näyttää siltä, että vapaaehtoistehtävissä toimineilla oli tahtoa ja kykyä työskennellä eri tavoin ajattelevien ihmisten kanssa. Tutkimuksen kontekstissa mahdolliset näkemyserot liittyvät eri seurakuntataus-

toihin. Toisaalta myös seurakuntien sisällä saatetaan ajatella eri asioista eri tavoin. Kristittyjen välinen yhteys näyttäytyy vastauksissa rikkaana, uutena ja arvokkaana kokemuksena. Vastuun kantaminen ja yhdessä tekeminen lähensi vastausten mukaan kristillisen uskon jakavia paikkakuntalaisia toisiinsa. Yhteinen arvopohja ja usko yhdistää, sitoo ihmisiä toisiinsa ja yhteinen työ onnistuu.

Missiotapahtuman suunnittelu ja edeltävät tapahtumat alkoivat keväällä 2012 eli puoli vuotta ennen varsinaista seurakuntatapahtumaa. Vapaaehtoistyössä mukana olleet ideoivat ja suunnittelivat tapahtumaa yhdessä niiden seurakuntien työntekijöiden kanssa, jotka osallistuivat Missio-työhön. (Soini Missio -muistio 2012). Vastauksista käy ilmi, että vaati aikansa, ennen kuin tiimien jäsenet tutustuivat toisiinsa ja yhdessä tekeminen saattoi alkaa. Prosessin edetessä yhteistyö parantui ja sitä kuvattiin myös ”yhteisenä matkana”.

Yhteistyö eri seurakuntien jäsenten kesken näytti parantavan ihmisten välistä kanssakäymistä ja sosiaalista vuorovaikutusta. Monissa vastauksissa esiintyi positiivinen kokemus ennakkoluulojen vähenemisestä, aidosta ihmisten välisestä sosiaalisesta vuorovaikutuksesta ja ystävyysuhteiden muodostumisesta. Kun oppi tuntemaan paikkakunnalla asuvia eri seurakuntien jäseniä, valmiudet yhdessä tekemiseen paranivat. Opittiin toinen toisiltaan.

Alkuvaiheessa osa porukasta oli enemmän tai vähemmän ”vieraita” toisilleen. Oli turhaa keskinäistä varovaisuutta.

Sain uusia ystäviä.

Missio lähensi uskovia toisiinsa ja vähensi ennakkoluuloja ja väärinkäsityksiä.

Iso hanke seurakunnan kokoon nähden ja enempi ihmisiä lähentävä kuin erottava..

Yhteistä tekemistä ehdotetaan toteutettavan muuallakin, kuin hengellisten tilaisuuksien yhteydessä. Sosiaalinen kanssakäyminen nähtiin itsessään arvokkaana. Työryhmien

kokoontuminen myös muissa kuin seurakunnan tiloissa toi uutta positiivisuutta palaveri-
reihin. Eräs vastaaja ilmaisi asian näin: ”Monet kerrat istuttiin meidän keittiössä milloin
kenenkin kanssa. Se oli ennen kaikkea tutustumista. Tärkeää!”

Tapahtuman järjestäminen paransi vastaajien mukaan seurakuntalaisten valmiuksia kes-
kustella hengellisistä asioista. Tiivis suunnittelu- ja valmistelutyö opetti keskustelutaito-
ja ja hengellisten asioiden käsittely ”arkipäiväisty”. Mission tavoitteena oli, että jokai-
nen soinilainen ”kuulisi Kuninkaan kutsun” ja olisi tietoinen missiotapahtumasta (Soini
Missio-lehti 2013, 2). Vastausten perusteella tässä onnistuttiin ja evankeliumin julista-
minen tavalla tai toisella arjessa sai harjoitusta. Seurakuntalaiset oppivat uusia taitoja
hengellisen sanoman välittämiseksi ympäristössään.

Uskon asioista oli helpompi puhua ihmisten kohtaamisissa.

Ajattelin, että madalti kynnyksiä seurakuntiin.

Kyselyyn vastaajat näyttävät tiedostavan, että seurakuntien yhteistyön tavoitteena ei
ollut yhdistää seurakuntia toisiinsa. Suur tapahtuman järjestäminen yhdessä nähtiin tapa-
na tavoittaa ihmisiä paremmin. Seurakuntien toiminta haluttiin saada näyttämään ulos-
päin positiiviselta, kun eri seurakuntiin kuuluvat tulevat keskenään toimeen ja tekevät
asioita yhdessä.

Missio osoitti, että yhteistyö eri seurakuntien välillä voi toimia hyvin ja oli
hyvä viesti koko pitäjälle.

Seurakunnat saivat näkyvyyttä koko pitäjässä.

Yhteistyö eri seurakuntiin kuuluvien kesken oli sekä haastavaa että opettavaa. Yhteistyö
eri seurakuntien kesken ei ole yksiselitteinen ratkaisu resurssipulaan ja vapaaehtoisto-
innan virkistymiseen seurakunnissa. Useissa vastauksissa todetaan, että kaikki seura-
kuntien jäsenet eivät näe eri seurakuntien yhteistä toimintaa opillisesti oikeana. Erilaisia
näkemyksiä ja vakaumusta kohtaan ilmaistaan kuitenkin kunnioitusta. Opillisia eroja
nähdään olevan sekä seurakuntien välillä että seurakuntien sisällä. Kyselyyn vastaajat

näyttävät suhtautuvan myönteisesti eri tunnustuskuntiin kuuluvien kristittyjen väliseen yhteistyön ja tekivät sitä mielellään Mission aikana. Yhteistyön mahdollisuuksia nähdään tilapäisissä tapahtumissa, joissa resurssien yhdistäminen on hyödyllistä. Jos tarvitaan erilaisia taitoja ja osaamista, sitä ei välttämättä löydy oman seurakunnan jäsenten keskuudesta. Missio-tapahtumassa toimiminen näytti ainakin joidenkin kohdalla lisänneen sitoutumista omaan paikallisseurakuntaan ja vastuuseen siellä.

Etsimällä ja kannustamalla toisiakin etsimään yhteyttä - Sanan mukaista kanssapalvelijoihin.

Yhdessä oli tosi mukava järjestää tapahtuma. Joukkovoima tepsi.

Löydettiin vahvemmin omat seurakuntamme omana tehtävänä.

Sitouduin vahvemmin kirkkosena oli jopa löytö.

Soini Missio oli seurakuntatapahtuma, jonka järjestivät yhdessä kolme pientä paikallista seurakuntaa jäsenineen: evankelis-luterilainen seurakunta, helluntai- ja vapaaseurakunta. Ulkopuolinen järjestäjätaho Mission Europe toteuttaa suurtapahtumia Suomessa ja ulkomailla (Soini Missio -muistio 23.8.2012; Mission Europe 2013.) Kyseisen tapahtuman kaltainen ”allianssi-kristillisuus” on osa suomalaista hengellistä elämää. Kirkon tehtävä hengellisenä yhteisönä on säilyttää ja ylläpitää perustehtäväänsä kaikkialla Suomessa ja ”Jumalasta, Jeesuksesta ja Pyhästä Hengestä puhutaan ymmärrettävästi ja rohkeasti kaikkialla” (Kirkkohallitus 2015, 13–15). Soini Mission myötä monet vapaaehtoistehtävissä toimineet tottuivat sanoittamaan hengellisiä asioita ja rohkaistuivat puhumaan niistä myös arjen keskellä, muuallakin kuin keskenään. (Taulukko 4.)

Thitzin (2013) mukaan maaseudun seurakunnan yhteisöllisyyden perusta rakentuu sosiaalisen ja hengellisen ulottuvuuden kautta. Seurakuntalaisten osallisuuden vahvistaminen edellyttää työntekijöiltä rohkeutta ja avointa vuorovaikutusta seurakuntalaisten kanssa. Seurakunnan toimintaan osallistumisen kautta rakentuu myös yhteisön sitoutuminen. Yhteisö rakentaa sitoutumista sosiaalisen kanssakäymisen, uskonnollisten merkitysten ja jäsenten huolenpidon avulla. Se luo ympärilleen positiivisen ilmapiirin, joka vahvistaa yhteisöön kuulumisen ja vastuun kantamisen. (Thitz 2013, 86.) Pienellä paik-

kakunnalla on rajallinen määrä myös vapaaehtoistyötä tekeviä ihmisiä. Suur tapahtumassa tarvittiin tekijöitä ja osajia moneen eri tehtävään. Soini Missiossa paikkakunnalla toimivien seurakuntalaisten kyvyt otettiin käyttöön voimavaroja yhdistämällä. Mikään seurakunta ei olisi kyennyt järjestämään tapahtumaa yksin (Soini Missio -lehti 2013).

Kirkon maaseutulinjaus (2015) suosittelee seurakunnan työntekijöitä pitämään yllä suhteita ympäristöönsä. Hyvät suhteet kouluihin, työpaikkoihin ja kolmannen sektorin toimijoihin auttavat maaseudun seurakuntia kehittämään toimintaansa. Kirkon tehtävänä on tulla lähelle ja olla läsnä, ei etäänäntyä ihmisistä. Työntekijältä vaaditaan henkistä joustavuutta ja kykyä olla mukana yhteiskunnan eri elämänalueilla. Henkilökohtaisia suhteita on ylläpidettävä paikkakunnan päättäjiin asiallisesti ja vastuullisesti. Seurakunnan tilojen luovuttaminen vapaaehtoisten käyttöön rohkeammin antaa mahdollisuuden luottamukseen. Omaehtoisen toiminnan esteenä eivät saisi olla hallinnolliset tai taloudelliset järjestelmät. (Kirkkohallitus 2015, 19.) Soinin Mission kaltainen toiminta oli kuin keilu, jossa vapaaehtoisille annettiin runsaasti vastuuta ja mahdollisuuksia toimia paikkakunnalla uudella tavalla verkostoituen.

TAULUKKO 4. Sosiaalinen kanssakäyminen

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
Alkuvaiheessa osa porukasta oli enemmän tai vähemmän vieraita toisilleen Sain uusia ystäviä Vähensi ennakkoluuloja ja väärinkäsityksiä Enempi ihmisiä lähentävä kuin erottava Joukkovoima tepsi	Tutustuminen Uusien ystävien löytyminen Hengellinen yhteys Oppiminen toisilta Ryhmätaidot Keskustelutaidot Resurssien yhdistäminen	Vuorovaikutus Yhteinen työ Riittävät resurssit	SOSIAALINEN KANSSAKÄYMINE

8.4 Spiritualiteetin vahvistuminen

Vastaajat kertoivat kyselylomakkeen jokaisessa osiossa omista kokemuksistaan ja hengellisen elämän harjoittamisesta. Vastauksista kävi selvästi ilmi, että vapaaehtoisilla oli tarve kertoa myös omasta hengellisestä elämästään prosessin aikana. Hengellisen elämän osa-alueista ei erikseen kysytty. Yhdessä kokoontuminen muiden vapaaehtoisten kanssa vahvisti heidän hengellistä elämäänsä sekä yksityisesti että yhteisesti. Mission suunnitteluvaiheen aikana kokoonnuttiin yhteen säännöllisesti. (Taulukko 5.)

Rukous koettiin tärkeimpänä hengellisyyden harjoittamisen ilmenemismuotona. Vastajaat olivat kokeneet, että rukous toimi vahvistajana ja oli konkreettinen apu koko prosessin ajan. Vastajaat kertovat myös, kuinka ”henkilökohtainen uskonelämä, kilvoitus sai paljon uusia eväitä.” Hengellisen elämän vahvistuminen antoi voimaa tehdä vapaaehtoistyötä. Oli ilo antaa kykynsä tärkeään tehtävään ja samalla olla riippuvainen Jumalasta.

Tärkeintä on olla uskollinen vähässä. Ilman rukousta ei ole mitään, ei synny mitään.

Suuret tapahtumat vaativat todella sitoutumista, rukoillen.

Koimme tiimimme kokoontuessa usein erityistä yhteyttä ja Pyhän Hengen läsnäoloa.

Rukouselämä virkistyi.

Jumalan apuun turvaten sain palvella rukoillen.

Yhdessä tekeminen ja toimiminen kehittivät ja syvensivät yhteistyötaitoja. Hengellisen yhteyden kokeminen oli voimakasta ja se vahvistui kokoontumisissa. Kokoontumiset olivat säännöllisiä ja ne koettiin osaksi tapahtumaan valmistautumisena. Kyselylomakkeissa ei kysytty, mistä seurakunnasta kukin oli. Hengellisyyden ilmaiseminen yhdessä antoi vahvuutta vapaaehtoistyöhön ja vahvisti uskoa Jumalaan. Ne vastajaat, jotka kokivat saavaansa erityisesti yhteisissä kokoontumisissa, olivat innostuneita jatkamaan kantamaan vastuuta seurakunnassa vielä myöhemminkin. Hengellisen elämän vahvistuminen auttoi vapaaehtoisia ymmärtämään, kuinka Jumala voi siunata ja tehdä mahdottoman mahdolliseksi.

Jumala siunasi pienen pojan eväät

Usko vahvistui sanana ja käytännön toimintojen vaikutuksesta.

Kaikille vapaaehtoisille tarkoitettuja rukousiltoja pidettiin ja niihin osallistuin.

Raamattu haastaa meitä uskovia olemaan yhtä ... siinä onkin suuri haaste kaikille toiminnalle ja muullekin elämälle.

Toiset vastaajat kertoivat, että oma kotiseurakunta tuli tärkeäksi tapahtuman aikana. Vapaaehtoisena toimiminen sai henkilöt kiinnittymään omaan hengelliseen kotiinsa paremmin ja he huomasivat mitä positiivista juuri omassa seurakunnassa on. Vastaajat olivat pohtineet kristittyjen välistä yhteyttä ja suhdettaan muihin vapaaehtoisiin. Vastaa- jista moni totesi, että tapahtuma lähensi ja yhdisti kristittyjä ja vapaaehtoisia toisiinsa. Vastaja totesi: "Missio lähensi uskovia toisiinsa ja toivottavasti vähensi ennakkoluuloja ja väärinkäsityksiä". Tapahtuman järjestelyt lisäsivät vastaajien mukaan sitoutumista ja seurakuntalaisten aktiivisuutta.

...voi vain toivoa ja rukoilla, että muilla olisi tilaa toimia ja tehdä asiat kunnialla loppuun asti.

Kirkon maaseutulinjauksen mukaan (2015) kirkon tulee huolehtia siitä, että seurakun- nantoiminta jatkuu myös maaseudulla. Tavoitteena olisi, että seurakuntalainen voi tun- tea ja kokea kuuluvansa paikallisen seurakunnan hengelliseen yhteisöön. Soini Mission vapaaehtoistehtävissä toimineet saivat vahvistusta hengelliselle elämälleen koulutusti- laisuuksien ja yhteisten kokoontumisten kautta. Tämä voimavara muistettiin ja tuotiin kyselyssä esille vielä puolitoista vuotta tapahtuman jälkeen. Suomen evankelis- luterilaisen kirkon strategiassa (2015) tavoitteena on, että ”ihmiset kuulevat Jumalan äänen, saavat vastauksia kysymyksiinsä ja lähtevät palvelemaan Jumalan maailmaa”. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2015.) Soini Missiossa eri seurakuntien jäsenet toimivat yhdessä vaativissa vapaaehtoistehtävissä. Hengellistä rohkaisua saatuaan he palvelivat omilla kyvyillään ja lahjoillaan, jotta jokainen tulisi kohdatuksi ja kuulisi evankeliumin, kuten kirkon tavoitteisiin on kirjattu.

TAULUKKO 5. Spiritualiteetin vahvistuminen

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
<p>Sai rukoilla ja tutkia mikä on mun paikka</p> <p>Suuret tapahtumat vaativat todella sitoutumista, rukouksien</p> <p>Koimme tiimimme kokoontuessa usein erityistä yhteyttä ja Pyhän Hengen läsnäoloa</p> <p>Usko vahvistui sanana ja käytännön toimintojen vaikutuksesta.</p>	<p>Oman uskon ilmaiseminen rukouksella</p> <p>Sitoutumisen halu</p> <p>Uskollisuus ja luottamus</p> <p>Vastuunkantaminen omassa kutsumustehävässä</p> <p>Yhteys toisten uskovien kanssa</p>	<p>Uskon harjoittaminen</p> <p>Rukous</p> <p>Hengellinen yhteys</p>	<p>SPIRITUALITEETIN VAHVISTUMINEN</p>

9 POHDINTA

9.1 Yhteinen tehtävä

Vapaaehtoistyötä on käsitelty selonteoissa, mietinnöissä ja strategioissa. Monet tutkimukset nostavat esille ehdotuksia seurakuntien vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi. Seurakunta on olemukseltaan osallisuuden yhteisö. Täytyi olla jotain, joka sai maaseutualueen ihmiset antamaan aikaansa, varojaan ja parhaat kykynsä yhteiseen käyttöön. Onko Soini Mission kaltaisesta seurakuntatapahtumasta malliksi seurakuntien vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen?

Kyselyyn vastanneiden kirjoituksista kumpusi ilo vielä pitkän ajan kuluttua tapahtumasta. Vastauksista nousi esille neljä pääluokkaa, joiden sisälle mahtuvat tapahtuman vapaaehtoistoiminnan kykyjen käytön ulottuvuudet: kutsuminen, oman palvelupaikan löytäminen, sosiaalinen vuorovaikutus ja spiritualiteetin eli hengellisen elämän vahvistuminen. Soini Missiossa toteutettiin laajaa yhteisöllisyyttä siten, että kolme seurakuntaa toimivat tasavertaisina yhteistyökumppaneina toinen toisilleen. Kun perinteistä ajattelutapaa ja toimintakulttuuria halutaan rikkoa, voi syntyä myös uutta. Vuorovaikutus seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten välillä saa aikaan rinnalla kulkijoita. Kokeilu ja uskallus tehdä asioita uudella tavalla voi saada aikaan asenteiden muuttumista myös pysyvästi. Pitkäkestoinen, kiinnostava, mutta määräaikainen hanke lisäsi ”yhteen hiileen puhaltamista”. Kun yhteistyökumppani on vieras, se lisää kiinnostavuutta pienten seurakuntien pieniin piireihin ja vakiintuneisiin ihmissuhteisiin.

Vapaaehtoistehtävän hengellinen merkitys tuli vastauksissa selvästi esille. Oma palvelupaikka ei ollut harrastus, vaan armolahjojen käyttämistä seurakunnan rakentamiseksi. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ”Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö”-strategiassa kirkon visio vuodelle 2015 on, että ”ihmiset kuulevat Jumalan äänen, saavat

vastauksia kysymyksiinsä ja lähtevät palvelemaan Jumalan maailmaa” (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.). Näin tapahtui myös Soini Missiossa.

Verkostoituminen on tärkeä osa organisaatioiden ja yritysten toimintaa. Evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien ulkopuolisista yhteistyötahoista tärkein on kunta, toiseksi eniten yhteistyötä tehdään kristillisten järjestöjen kanssa. (Oravasaari & Viljanen 2012, 44–48.) Kirkon lähetystyön strategian perusteella lähetysjärjestöt ovat evankelis-luterilaisen kirkon tärkeimpiä yhteistyökumppaneita lähetystehtävän toteuttamisessa. Tämän yhteistyön avulla edistetään missionaarisen ulottuvuuden esillä oloa seurakuntien kaikessa toiminnassa. (Kirkkohallitus 2010, 9.) Soini Missiossa verkostoiduttiin paikallisten kristillisten seurakuntien kanssa ja tämä verkostoituminen tuotti vapaaehtoistoiminnassa mukana olleiden kokemusten mukaan paljon hyvää. Tiesimme, että emme tule ehdottamaan seurakuntien yhdistämistä ratkaisuksi seurakuntien työntekijäkeskeisyyteen. Uudenlaista verkostoitumusta ja yhteistyötä tullaan tarvitsemaan kirkon ja seurakuntien toimintaympäristöissä tapahtuvien nopeiden muutoksen vuoksi.

Opinnäytetyön kyselyyn vastanneet mielestä hengellisen elämän vahvistaminen on tärkeää ja sitoo heidät seurakuntaan. He tunsivat konkreettisesti, kuinka heidän hengellinen elämänsä uudistui. He saivat vertaistukea ja olivat vuorovaikutussuhteessa toisiinsa ja Jumalaan. Samalla kun he antoivat jotain itsestään, he saivat myös itse. Thitzin mukaan hengellisen ilmapiirin täytyy olla lempeä ja rohkaiseva. Yhteisö rakentaa sitoutumista sosiaalisen kanssakäymisen, uskonnollisten merkitysten ja jäsenten huolenpidon avulla. Se luo ympärilleen positiivisen ilmapiirin, joka vahvistaa yhteisöön kuulumisen ja vastuun kantamisen. Osallisuuden yhteisön jäsenet ovat aktiivisia ja toimivat toisensa ja koko yhteisön parhaaksi. (Thitz 2013, 86.)

Piispa Seppo Häkkisen mukaan jokainen seurakunnan jäsen voi toteuttaa yleisen pappeuden tehtävää omasta kutsumuksestaan käsin ja jokaiselle löytyy varmasti oma tehtävä. Yleisen pappeuden käsitteen mukaisesti kaikki tehtävät ovat tasa-arvoisia. Kristitty voi toteuttaa kutsumustaan muuallakin kuin seurakunnassa. Kutsumuksena voi olla oma koti, työ tai myös jokin yhteinen tapahtuma. (Häkkinen 2010, 130.) Hengellisen elämän virta näyttää löytävän uomansa siellä missä sille annetaan tilaa.

Soini Missio oli tapahtuma, jossa kolmen pienen seurakunnan voimavarat yhdistettiin. Tarkoituksena ei ollut muodostaa pysyvää rakennetta eikä yhdistää seurakuntia, vaan tavoitteena oli kristillisen sanoman näyttävä esilläolo paikkakunnalla. Jokaisen soinilaisen tuli ”Kuulla Kuninkaan kutsu” eli tulla tavoitetuksi evankeliumilla. Seurakuntaelämän aktivoitumisen kautta voitaisiin vahvistaa seurakuntalaisten kutsumustietoisuutta ja välittää sanomaa yhä enemmän myös arjen keskellä.

Soini Missiossa vapaaehtoiset saivat toteuttaa ja suunnitella kristillistä toimintaa. Yhteisö ei kuitenkaan selvinnyt täysin ilman ristiriitoja, pettymyksiä eikä näkemyseroja. Seurakunta yhteisönä ei ole aina positiivinen ja myönteinen yhteisö. Jos kielletään ristiriidat ja pettymykset yhteisöä kohtaan, kielletään myös aito vuorovaikutus ja avoimuus. (Thitz 2013, 99.) Kun tutustutaan ja opitaan toisilta, voivat ennakkoluulot hälvenevät. Parasta, jos voidaan jakaa kappale yhteistä matkaa ja tukea toista. Eri tavoin uskovia ja ajattelevia ei tarvitse pelätä. Vastauksista löytyi hyvin vähän kritiikkiä siitä, että asiat olisi pitänyt tehdä toisin. Onko aika kullannut muistot, vai voimmeko olettaa, että vapaaehtoistehtävissä olleet kokivat aitoa onnistumisen iloa. Onko kristittyjen välinen yhteys ja sen vaaliminen niin arvokasta, että vaivannäkö ja mahdolliset ristiriidat jäivät unohduksiin? Ihmisen sisäinen kutsumus palvella omassa seurakunnassaan näyttää kumpuavan hengellisestä maaperästä. Kun palvellaan seurakuntaa, palvellaan Jumalaa. Vastauksissa ei tullut esille ansioajattelu, vaan itsensä likoon laittaminen on pyyteetöntä palvelemista, ollaan ”Jumalan valtakunnan työssä”. Oman ”armoituksen” löytyminen tarkoittaa palvelemista erilaisten tehtävien ja erilaisten armolahjojen kautta.

Tässä opinnäytetyössä emme käsitelleet varainhankintaa emmekä puhu rahasta. Soini Mission rahoitus onnistui järjestämällä myyjäisiä, keräämällä kolehteja, hankkimalla sponsori-rahoitusta yrityksiltä, myymällä lehti-ilmoituksia ja antamalla omista varoistaan. Seurakuntien talousarviomäärärahoja tapahtumaan ei käytetty. Mission aikana kerätyt kolehdit kanavoitiin eteenpäin esimerkiksi soinilaisten lapsiperheiden joululahjoihin diakoniatyön ja kunnan sosiaalitoimen kautta. Järjestävä järjestö ei ottanut palkkioita eikä kolehteja. (Kallio Esko 5.10.2015.) Kyselyyn vastaajat eivät puhu rahasta, vaikka todennäköisesti sen hankkimiseksi jouduttiin näkemään paljon vaivaa ja antamaan omastaan.

9.2 Tulevaisuuden kirkko ja seurakunta

Seurakuntalaisten voimavarat ja kyvyt ovat monipuolisia. Voisimme ottaa ne käyttöön rohkeammin ja monipuolisemmin yhteisen seurakunnan hyväksi ja sen erilaisiin tarpeisiin. Jos emme saa seurakuntaisten kykyjä esiin, on kirkolla edessään haasteita. Oppimisprosessin aikana keskustelimme ja refleктоimme usein, millainen on tulevaisuuden kirkko? Tulevaisuuden kirkko voisi olla toisenlainen. Pessimistisen vision mukaan kirkko on köyhä ja vainottu, mutta jäsenistään huolta pitävä yhteisö. Vai onko tulevaisuuden kirkko sosiaalisen avun antaja ja osa julkista rakennetta hyvinvointierojen tasajana? Ehkä tulevaisuuden kirkossa hengellisesti ravitut ja yhteyttä kokevat jäsenet palvelevat seurakuntaa ja toisiaan armolahjojensa välityksellä. Tässä kirkossa jokainen rohkaistuisi antamaan omat kykynsä, myös hengellisyyden, seurakunnan käyttöön ja jakamaan sitä toisten hyväksi. Missiossa seurakuntalaiset rukoilivat ja luottivat Jumalaan. Siihen ei tarvittu rahaa vaan vapaaehtoisia, jotka toimivat yhdessä. Yhdessä lausuttu tai hiljaisen rukouksen avulla voidaan pyytää Jumalaa siunaamaan ja johdattamaan seurakunnan työtä.

Seurakunnan tarpeita tulisi tuoda enemmän julkisuuteen niin, että työ löytäisi tekijänsä. Voisimme rohkeammin kutsua seurakuntalaisia rakentamaan seurakuntaa. Kun vapaaehtoiset toimivat oman kutsumuksensa inspiroimana, he voivat kulkea seurakunnan työntekijöiden rinnalla. Silloin vastuu työmäärästä on tasa-arvoista ja palkitsee molempia. Jos vapaaehtoinen on työntekijän rinnalla kulkija, saa työntekijä olla myös saajan roolissa. Kun työilmapiiri on hyvä ja turvallinen, se vahvistaa avointa keskustelua ja ideoiden syntyemisille on tilaa. Vastuun antaminen vapaaehtoiselle voi muuttaa työntekijän toimenkuvaa ja vastuualueisiin jakautuneesta työskentelytavasta päästään laajempiin kokonaisuuksiin. Voisimmeko hyväksyä sen, että samasta työstä toinen saa rahallisen korvauksen ja toinen tekee työn palkatta? Työ seurakunnassa tuo mukanaan asioita, joita ei kirjoiteta oppikirjoissa. Lukukausi on avoin ja kirjoina toimivat toiset ihmiset inhimillisyydessään. Silloin toinen toisensa kohtaaminen olisi jokaisen tehtävä.

Kuinka seurakuntalaisten kyvyt voitaisiin ottaa paremmin huomioon käytännössä? Ehdotuksia uudensuunnitelmiin toimintatapoihin tuli useita varsinaisen tutkimusasetelman ulkopuolelta. Yhteistyö edellyttää aina myös kutsua ulkoisesti. Seurakuntalaisten olisi hyvä tietää millaista apua tarvitaan. Vapaaehtoiset toivoivat enemmän tiedottamista ja rohkaisua tehtäviin. Kysyntä ja tarjonta tulisi olla tasapainossa. Jonkun on kutsuttava tehtävään.

Enemmän tiedotusta tarpeista tavalla tai toisella, että seurakuntalaiset voisivat ja tietäisivät tarjoutua avuksi.

Vapaaehtoisten tulisi saada tietää ja tuntea, että heitä arvostetaan ja heihin luotetaan. Muuten he lopettavat.

Tämän opinnäytetyön äärellä jouduimme yhä uudelleen kyselemään, mikä on kirkko ja seurakunta? Onko se seurakuntalaisen toinen työpaikka ja velvollisuus ajallisten tehtävien rinnalla vai jotain muuta? Kuinka seurakunta voitaisiin kokea niin omana, että ”se on minun”? Se olisi hengellinen koti ja lepopaikka, mutta myös yhteisö, jonka hyväksi halutaan ponnistella ja antaa parhaat kyvyt sen käyttöön. Missio-koulutuksissa puhuttiin tapahtuman ”omistamisesta”. Koulutukset ja valmennukset olivat tässä tapahtumassa rohkaisua oman tehtävän löytymiseksi ja koko tapahtuman omistamiseen. Seurakunta hengellisenä kotina on paikka, jossa voi levätä, kokea yhteyttä ja saada vahvistusta hengelliselle elämälleen. Kotiin voi mennä väsyneenä ja sairaanakin. Haluamme rakentaa ja sisustaa kotimme oman näköiseksi. Joskus siivoaminenkin on tarpeen. Opinnäytetyön vastaajat opettivat meille, että työtä seurakunnassa voidaan tehdä ilon ja innostuksen vallassa omien kykyjen kautta. Samalla koettiin yhteyttä ja hengellistä vahvistumista. Mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe olisi, miten seurakuntien työntekijät kokevat työnsä vapaaehtoisen rinnalla silloin, kun vapaaehtoinen toimii työryhmän tai tiimin vetäjänä omien visioittensa pohjalta. Tutkimusta esimerkiksi seurakuntien ja lähetysjärjestöjen käytännöllisestä yhteistyöstä jäimme myös kaipaamaan, koska kirkon strategiat suorastaan velvoittavat yhteistyön tiivistämistä.

On vaikea mitata ja kysyä, kuinka ihmiset auttavat toisiaan arjessa. Siirtyykö hengellinen voimaantuminen lähimmäisenrakkauden palvelukseen? Opinnäytetyön loppusuoralla seurakuntien vapaaehtoistyön haastaa suuren mittakaavan tehtävät. Voisimmeko löytää paikallisista yhteistyöverkostoista kumppanin kantamaan vastuumme kasvavaan turvapaikan hakijoiden avuntarpeeseen? Kyselylomakkeiden vastauksista ilmeni kuinka vapaaehtoistyöhön lähdettiin henkilökohtaisen kutsun perusteella. Ei riitä että puhumme vapaaehtoistyöstä, vaan meidän täytyy myös kutsua mukaan. Kutsun tulisi olla henkilökohtainen ihmiseltä ihmiselle. Tarvitaan kohtaamisen taitoja ja rohkeutta kutsua. Tarvitaan myös ihmisiä, jotka ovat valmiita toimimaan. Tulevaisuuden kirkko on jotain mistä nyt vasta unelmoimme, sitä voisi kuitenkin tavoitella yhdessä. Alkuseurakunnassa koonnuttiin kodeissa ja toreilla julistaen evankeliumia rohkeasti. Kukaan ei jäänyt apuavaille ja heidän joukkonsa kasvoi. He toteuttivat yleistä pappeutta ja jakoivat kaiken keskenään.

Paavalin toisessa kirjeessä korinttilaisille kerrotaan siitä oma-aloitteisesta innosta, kuinka itsekin köyhä Makedonia seurakunta halusi kerätä avustuksia Jerusalemissa asuville kristityille:

Voin vakuuttaa, että he antoivat voimiensa mukaan, jopa yli voimiensa. Omasta aloitteestaan he pyytämällä pyysivät, että antaisimme heidän osallistua yhteiseen rakkaudentyöhön, pyhien avustamiseen. Eivätkä he tehneet vain sitä mitä olemme toivoneet, vaan ennen kaikkea antoivat Jumalan tahdon mukaisesti itsensä Herralle ja myös meille (2 Kor. 8:3-5).

9.3 Oppimisprosessi

Täydelliseen oppimisprosessiin tarvitaan uskallusta, rohkeutta ja aikaa. Aluksi oli vain aihe ja mielikuva seurakuntien vapaaehtoistyöstä. Mielikuvamme oli selkeä; diakonia-työntekijänä tarvitsemme vapaaehtoisia seurakuntalaisia yhteistä vastuuta jakamaan. Opinnäytetyö ei ole vain oppimistehtävä muiden ohella, vaan se voi lisätä henkistä ja hengellistä kasvua. Saimme kuunnella samoja koulutuksia kuin Soini Mission vapaaehtoiset. Kuuntelimme kuulokkeet korvilla nauhoitettuja koulutustallenteita ja innostuim-

me taas aiheesta ja vapaaehtoistyöstä. Tulevina diakoniatyöntekijöinä meidän täytyy yhä uudelleen asettua juuri sinne ruohonjuuritasolle. On ymmärrettävä vapaaehtoistyöntekijää, päästävä hänen tasolleen ja kuulla, ”miltä tuntuu olla vapaaehtoinen”.

Alkuinnostuksen laannuttua huomasimme, kuinka vaikeaa vapaaehtoisen kokemuksia on mitata. Halusimme kuitenkin selvittää vapaaehtoisten viestin meille ja oppia uusia työn kehittämisen näkökulmia. Lähdimme rohkeasti matkalle avoimin mielin. Opimme vapaaehtoistyöhön liittyvästä tutkimuksesta, teoriasta ja luimme vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksistakin. Välillä oppiminen ja tiedon haaliminen oli niin innostavaa, että näimme kaikkialla vain vapaaehtoisia. Vähitellen pystyimme rajaamaan, mitä haluamme selvittää ja miksi. Teimme mielestämme oikean rajauksen, kun päädyimme keräämään tutkimisaineiston tiiminvetäjiltä. Saimme rikkaamman ja monipuolisemman tutkimusaineiston kuin uskalsimme odottaa. Kokonaisuuden hahmottamisen jälkeen saimme keskittyä yksityiskohtiin. Saimme jakaa löytöjämme yhdessä, ihmetellä ja keskustella. Kohokohtia oppimisprosessissa olivatkin lukuisat antoisat keskusteluhetket, jotka veivät työtä eteenpäin toisinaan nopeasti ja määrätietoisesti, toisinaan hitaasti kuin odottaen uutta innostusta. Seurakunnan vapaaehtoistyöntekijänä toimiminenkin voi olla usein innostavaa ja vauhdikasta, toisinaan taas niin työlästä, että haluaisi vetäytyä koko tehtävästä.

Opinnäytetyöprosessin myötä koemme oppineemme vapaaehtoistyöstä ja seurakuntien mahdollisuuksista kokeilla uusia ja rohkeita työtapoja siinä määrin, että voisimme jopa uskaltaa jakaa osaamistamme niissä yhteyksissä, missä työskentelemme. Diakoniatyöntekijän toimenkuvaan kuuluu tärkeänä osana vapaaehtoisten kouluttaminen ja sitouttaminen seurakunnan työhön.

LÄHTEET

- Akonniemi, Juha 2013. Pääsihteeri, Soini Missio. Soini. Henkilökohtainen tiedonanto. 1.11. ja 21.11. Palaveri Marja-Terttu Akonniemi.
- Boa, Arto 2015. Pastori, Soinin Helluntaiseurakunta. Soini. Sähköpostiviesti 1.6. Vastaanottaja Minna Hirvilammi. Tuloste tekijän hallussa.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. C Katsauksia ja aineistoja 17. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavissa verkkoversiona <http://www.diak.fi/kirjastot>
- Hietaniemi, Maija 2012. Iloisesti yhdessä. Alavuden seurakunnan kehittäminen. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Turun toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Hiilamo, Heikki & Hiilamo, Kirsi 2007. Apua? Lähimmäisyyden perusteet. Helsinki: Kirjapaja.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi
- Häkkinen, Seppo 2010. Ihanne ja todellisuus. Jäsenyyteen sitoutuminen Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa 1960-luvulta 2000-luvulle. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Jussila, Jarmo; Oinonen, Mikko; Unkuri, Juhana & Vatanen, Osmo (toim.) 2004. Aamenesta öylättiin. Kirkon ja uskon sanakirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Juvonen, Kirsi 2010. Lähden mukaan jos kutsutaan. Vapaaehtoistyö Järvenpään seurakunnan nuorten aikuisten osallisuutta vahvistamassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimipaikka. Opinnäytetyö.
- Kallio, Esko 2014. Kirkkoherra, Soinin seurakunta. Soini. Henkilökohtainen tiedonanto. 27.11. Palaveri Marja-Terttu Akonniemi.
- Kallio, Esko 2014. Kirkkoherra, Soinin seurakunta. Soini. Sähköpostiviesti 20.11. Vastaanottaja Minna Hirvilammi. Tuloste tekijän hallussa.

- Kirkkohallitus 2015. Lähiseurakunta – maaseudun henki ja elämä. Kirkon maaseutulinjaukset 2015. Helsinki: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisuja X. Viitattu 1.10.2015
<http://sakasti.evl.fi/strategisetasiakirjat>.
- Kirkkohallitus 2010a. Kirkko 2020. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko. Helsinki: Kirkkohallitus. viitattu 1.6.2015.
<http://sakasti.evl.fi/tulevaisuusselonteko>.
- Kirkkohallitus 2010b. Kirkon hengellisen työn ammattien ydinosaaminen 2010.
<http://sakasti.evl.fi/nsf>
- Kirkkohallitus 2010c. Suomen evankeli-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015. Lähetysstrategian teologinen perusta. Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 1.10.2015.
<http://sakasti.evl.fi/lahetysstrategia>.
- Kirkkojärjestys 1991/1055 v 1993. Viitattu 30.5.2015.
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>
- Kirkkolaki 1993/1054, 26.11.1993. Viitattu 30.5.2015.
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>
- Kirkon tutkimuskeskus 2013. Haastettu kirkko – Osallisuus, yhteisöllisyys, usko. Kirkon tutkimuskeskuksen www-julkaisuja 32. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. Viitattu 1.2.2015.
<http://sakasti.evl.fi/julkaisut>.
- Leikkari Arto 2015. Puheenjohtaja, Lehtimäki-Soini Vapaaseurakunta. Alajärvi. Sähköpostiviesti 1.3. Vastaanottaja Minna Hirvilammi.
- Luoma, Tapio 2011. Seurakuntalaisuuden ja vapaaehtoisuuden teologiaa. Vapaaehtoistyön neuvottelupäivät Seinäjoki 18.11.2011. Viitattu 1.6.2015.
www.sakasti.evl.fi/vapaaehtoistyö.
- Malmelin, Karoliina 2013. Seurakuntien viestintäkirja. Helsinki: Lasten keskus ja Kirjapaja Oy.
- McGrath Alister E. 2012. Kristillisen uskon perusteet. Johdatus teologiaan. Helsinki: Kirjapaja.
- Metsämuuronen, Jari 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Jyväskylä: Gummerus.
- Mission Europe 2013a. Missiot. Viitattu 1.12.2014.
www.missioneurope.com/missiot

Mission Europe 2013b. Viitattu 1.9.2015.

<http://www.missioneurope/videot>.

Murtoo, Terhikki 2014. Talkootyö muuttuvissa olosuhteissa: Sley'n valtakunnallisen Evankeliumijuhlan lasten, varhaisnuorten ja perheiden ohjelman talkootyön organisoinnin kehittäminen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Nikkari, Teija & Nissinen Sanna-Kaisa 2010. Vapaaehtoiset tapahtumissa. Motivaatio ja sitouttaminen. Lahden ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Niemeläinen, Seppo 2013. Soini Missio -koulutukset. Videotallenteet. Viitattu 1.9.2015
<http://www.soininhelluntaiseurakunta.fi/opetus/saarnat>

Niemeläinen, Seppo 2014. Valmentaja, Missio Europe. Turku. Henkilökohtainen tiedonanto. Sähköpostiviesti 12.11.2014. Vastaanottaja Marja-Terttu Akonniemi. Tuloste tekijän hallussa.

Oravasaari, Tomi 2008. Työtä riittää kaikille – Tutkimus vapaaehtoistoiminnan tulevaisuudenkuvista Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Helsingin yliopisto, teologinen tiedekunta. Kirkkososiologian pro gradu –tutkielma.

Oravasaari, Tomi & Järvensivu Timo (toim.) 2012. Vapaaehtoiset kumppaneiksi. Vapaaehtoistoiminnan ja hoivayritysten kumppanuusmalli. Laurea-Ammattikorkeakoulu. Vantaa. Viitattu 21.10.2015.
http://www.kansalaisareena.fi/Oravasaari_Jarvensivu.

Oravasaari, Tomi 2012. Kirkon vapaaehtoistoiminnan kehittämishanke 2009–2012. Kyvyt käyttöön. Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 1.11.2014
<http://www.sakasti.evl.fi/vapaaehtoistoiminta>

Palokangas, Vesa-Tapio 2012. Kirkkokuorolaisena seurakunnan vapaaehtoistyössä. Itä-Suomen yliopisto. Joensuu. Pro gradu-tutkielma.

Puhakka, Ilkka 2012. Evankelista, Mission Europe. Soini Missio –koulutukset. Videotallenteet. Viitattu 1.9.2015.
<http://www.missioneurope.fi/Tallenteet>.

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1938 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Suomen Pipliaseura.

- Ronkainen, Suvi; Pehkonen, Leila; Lindblom.Ylänne, Sari; Paavilainen, Eija 2011.
Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro
- Saarinen, Risto 1994. Johdatus ekumeniikkaan. Helsinki: Kirjaneliö.
- Soini Missio 2013. Ilmaisjakelulehti. Tampere: Päivä-Osakeyhtiö.
- Soini Missio 2012–2013. Muistiot. Vastaanottaja Marja-Terttu Akonniemi. Tulosteet tekijän hallussa.
- Soinin Helluntaiseurakunta i.a. Viitattu 1.6.2015.
<http://www.soininhelluntaiseurakunta.fi/seurakunta>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2014. Seurakuntavaalit 2014. Viitattu 20.2.2015.
<http://www.seurakuntavaalit.fi>
- Suomen evankeli-luterilainen kirkko 2015. Jokainen on osallinen. Viitattu 14.10.2015
[http://www.evl.fi/sakasti/nsf/jokainen on osallinen](http://www.evl.fi/sakasti/nsf/jokainen_on_osallinen)
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Viitattu 15.11.2015.
[http://www.evl.fi/tule mukaan/vapaaehtoistyö](http://www.evl.fi/tule_mukaan/vapaaehtoistyö)
- Suomen Helluntaikirkko i.a. Kotisivut. Viitattu 1.6.2015.
[www.suomenhelluntaikirkko.fi/tunnustus ja opetus](http://www.suomenhelluntaikirkko.fi/tunnustus_ja_opetus)
- Suomen Vapaakirkko i.a. Viitattu 1.3.2015. www.svk.fi/yleisesittely
- Thitz, Päivi 2013. Seurakunta osallisuuden yhteisönä. Itä-Suomen Yliopisto. Joensuu.
Akateeminen väitöskirja.
- Thitz, Päivi 2014a. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Luento. Tutkimus ja kehittäminen.
Opiskelumateriaali 30.9. Lapua.
- Thitz, Päivi 2014b. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Koulutus Fronter-AC-ympäristössä
10.12.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.
Helsinki: Tammi.
- Yhteisvastuu 2015. Lähimmäisenrakkauden kansanliike. Keräysesite.
- Zitting, Heidi 2009. Luterilaisen maailmanliito käsitys pappeudesta 1983-2007.
Helsingin yliopisto. Ekumeniikan Pro gradu tutkielma.

LIITE 1: Lista vapaaehtoisista

Hei!

Olemme Diakonia-ammattikorkeakoulun aikuisopiskelijoita ja täydentämässä sairaanhoitajan pätevyyttä sh-AMK-diakonissa-tutkinnoksi. Opinnäytetyömme nimi on ”**Vapaaehtoistyö Soini Missiossa**”.

Taustatietoja varten keräämme vapaaehtoistehtävissä toimineiden henkilöiden nimiä. Vapaaehtoiseksi katsotaan henkilö, joka tavalla tai toisella edisti mission toteutumista suunniteluvaiheen aikana ja /tai itse tapahtumassa. Kaikki vapaaehtoistyö huomioidaan, myös pieneltä ja näkymättömältä vaikuttava tehtävä.

Älä välitä, vaikka tietäisit jonkun toimineen monessa eri tehtävässä, laita silti nimi listalle.

Kenenkään henkilöllisyys ei tule julki, mutta tutkimusvaiheessa suoritamme otannan, jonka perusteella lähetämme muutamille ”talkoolaisille” kyselyn liittyen Soini Missioon.

Palauta nimilistat Marja-Terttu Akonniemelle tai Juha Akonniemelle mahdollisimman pian.

Soinissa 10.12.2014 Ystävällisin yhteistyöterveisin

Minna Hirvilammi ja Marja-Terttu Akonniemi

TYÖRYHMÄN/VASTUUALUEEN NIMI: _____

TIIMIN VETÄJÄT: _____

Oliko työryhmän vetäjä jokun seurakunnan työntekijä? (ev. lut, helluntai- tai vapaaseurakunta): Kyllä _ Ei_

Tiimiläisten/työryhmän jäsenten ja talkoolaisten nimet:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

12.

13.

14.

15.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

LIITE 2: Haastattelulomakkeen saatekirje

Keväinen tervehdys!

Olemme Diakonia-ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksikön sairaanhoitaja(AMK)-diakonissa-muutokoulutuksen opiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä aiheesta ”Vapaaehtoistyö Soini Missiossa”. Tarkoituksemme on selvittää vapaaehtoistyön merkitystä, siihen kutsumista ja verkostoitumista vapaaehtoisten tiiminvetäjien/vastuunkantajien näkökulmasta. Keräämme kokemuksiin perustuvaa tietoa vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi seurakunnissa.

Olit mukana vapaaehtoisena tiiminvetäjänä tai vastuunkantajana syksyllä 2013 järjestetyssä Soini Missiossa. Pyydämme sinua palaamaan Mission tuntoihin ja kertomaan kokemuksiasi oheisen kyselylomakkeen avulla.

Rohkaisemme sinua kirjoittamaan vapaasti. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä vastaajien henkilöllisyys paljastu missään vaiheessa. Tutkimukset tekijät eivät luokittele vastauksia tunnistettavasti esim. iän tai seurakuntataustan mukaan. Sensijaan erilaiset vapaaehtoistyön muodot tulevat tutkimuksessa esille.

Kyselylomakkeen vastaamiseen liittyvät tiedot:

- Palautus oheisella kirjekuorella viimeistään 17.5.2015
- Kyselyyn vastaajat: 20 henkilöä; Soini Mission vapaaehtoiset tiiminvetäjät/vastuunkantajat
- Vastaaminen nimettömänä myös tiimin osalta
- On erittäin tärkeää, että saamme vastaukset jokaiselta tämän kyselylomakkeen vastaanottajalta, jotta saisimme monipuolista tietoa ja eri näkökulmia aiheestamme.

Lämmin kiitos vastauksestasi ja vastuun kantamisestasi yhteisessä työssä!
Käänny puoleemme, jos kaipaat lisätietoa tästä kyselystä.

Nurmossa 20.4.2015

Minna Hirvilampi

Marja-Terttu Akonniemi

Sairaanhoitaja

Terveydenhoitaja

Sh(AMK)diakonissaopiskelija

Sh(AMK)diakonissaopiskelija

LIITE 3: Kyselylomake

1. a) Kerro millä tavoin vapaaehtoiset vastuunkantajat löytyivät eri tehtäviin Soini Missiossa?

b) Kuinka sinä tulit mukaan?

2. Kerro kuinka vapaaehtoisten ideat, kyvyt ja lahjat otettiin käyttöön Soini Missiossa?

3. Keiden kanssa ja millaista yhteistyötä teit missioprosessin aikana?

4. Syntyikö mission vaikutuksesta uusia vapaaehtoistoiminnan muotoja?

EI

EN TIEDÄ

KYLLÄ. MILLAISIA

5. Arvioi mission vaikutusta paikkakunnalle.

6. Millaisia haasteita tai oppimisen kokemuksia haluat tuoda esille?

7. Kuinka sinä kehittäisit seurakuntasi vapaaehtoistoimintaa?

8. Miten missio vaikutti sinuun?

Kiitos vastauksistasi!